

Antipascha
30.4.2022

9:00-LITURGIA
AGAPE
BESEDA

TÉMA:

Liturgia

KDE:

Katedrálly chrám
Zosnutia Presvätej Bohorodičky a
sv. Jána Milostivého v Košiciach

Nahlásiť sa prostredníctvom mailu:
bpm.kosice@gmail.com
do 25.4.2022

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Заповіт
св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVIII/2022 ISSN 0139-9012

04/2022

*Krestopoklonná nedeľa v chráme sv. Dimitrija Solúnskeho v Košiciach
- v mestskej časti Šaca*

*„Rebrínsky“ kríž vystavený k uctivému klaňaniu sa na Krestopoklonnú
nedeľu v chráme Vznesenia Isusa Christa v Slovinkách*

*Posvätenie nového kríža pred chrámom Pokrova Presvätej Bohorodičky
vo Vagrinci*

Panychída pri hrobe archimandritu Sávvu (Struve) v Ladomirovej

**POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY
PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKÝCH KRAJINÁCH A NA SLOVENSKU
PASCHA CHRISTOVA 2022**

Bohom milovaný kresťanský ľud, duchovní otcovia, bratia a sestry,
CHRISTÓS VOSKRÉSE!

Opäť nadišiel čas privítať sviatok sviatkov – deň Christovho Zmŕtvychvstania, v ktorom nám Spasiteľ daroval drahocenný poklad Svojej milosti – spravil nás účastníkmi na svätej Eucharistii, prostredníctvom ktorej môžeme opravdivo prežiť paschálnu radosť.

Keď Boh stvoril človeka, ponúkol mu život – Svoj, večný, Božský život. Človek však zapochyboval, zneužil svoju slobodu a pokúsil sa Boha oklamať. Zabil tým nielen seba, ale i celé **«stvorenie podrobil pominuteľnosti»**. Odvtedy ono spolu s ním vzdychalo a **«trpelo pôrodné bolesti»** v nádeji, že **«bude oslobodené z otroctva skazy»** a opäť **«privedené do slávy Božích detí»**¹ (Rim 8, 20-22).

Keď **«nadišla plnosť času»**² (Gal 4, 4) a Boh poslal na svet Svojho jednorodeného Syna, človek sa opäť **«vyznamenal»** - odsúdil na smrť a pribil na Kríž samotného svojho Spasiteľa. Ale práve smrť Božieho Syna na Kríži sa stala definitívnym víťazstvom Božej lásky nad zlobou a smrteľnosťou človeka a Jeho Vzkriesenie opäť darovalo ľuďom večný život. V jednej zo stichír sobotnej večerne sa hovorí: **«Christe, hoci Ťa zajali ľudia neprávosti, no Ty si môj Boh a ja sa nehanbím: bili Ťa po chrbte, nepopieram to: bol si ukrižovaný a ja to netajím: chválím sa Tvojim Zmŕtvychvstaním, lebo Tvoja smrť mi priniesla život: všemohúci a ľudomilný Pane, sláva Ti»**³.

Christovo Zmŕtvychvstanie presmerovalo chod dejín ľudstva od skazy a zániku k všeobecnému vzkrieseniu. Dalo nový zmysel celému stvoreniu. Všetko, čo bolo

¹...иже ео чвѣрь повнидѣа не болю, но за повнидѣшаго ю, на оубоанѣн, гакъ и самѣ чвѣрь свокодитѣа ѿ работы иртлѣнѣа въ свокодѣ слѣвы чѣдъ бжѣихъ. вѣлмы бо, гакъ бѣа чвѣрь съ нѣмнъ говоздыхѣетъ и сволѣзидетъ даже донѣе.

Вгда же приде кончина лѣта...

³Ище и гѣтъ бѣлъ сѣн хрѣте, ѿ беззаконныхъ мѣжеи: но ты ми сѣн бѣъ, и не погтыждѣа: еиенъ бѣлъ сѣн по плѣсѣма, не ѿметѣаеа: на крѣтѣ пригвождѣенъ бѣлъ сѣн, и не тѣае: корганѣемъ чвѣомъ хвалѣма: елѣть ео чвѣа жнвѣтъ мой, всеиальне и чѣвѣколѣече гдѣн, слава чвѣте. (7. hlas, v sobotu na večerni)

stvorené, bolo Vzkriesením Christa nasmerované do «**nového neba a novej zeme**», v ktorých «**už smrti nebude**»⁴ (Zj 21,1.4).

Na tomto svete sa častokrát stretávame s prejavmi fyzickej a duchovnej smrti. Mnohými spôsobmi sa môžeme presvedčiť o pravdivosti slov apoštola Jána: «**Celý svet leží v zle**»⁵ (1 Jn 5, 19). Dokazuje to nielen minulosť ľudstva, ale i dni, čo prežívame, poznačené vojnovým ničením, šírením klamstiev, nezmyselným násilím a utrpením veľkého množstva ľudí. Pre mnohých z nás jedinou útechou a istotou v tejto dobe zostali Christove slová: «**Vo svete budete sužovaní, ale nebojte sa, ja som zvíťazil nad svetom!**»⁶ (Jn 16, 33). V nádeji na tento Boží prísľub prosme vo svojich modlitbách za zastavenie všetkých vojen a duchovné posilnenie tých, ktorí kvôli nim trpia. Podľa svojich možností a schopností staňme sa pre trpiacich «predĺženou rukou» Christa – Toho, ktorý utešuje a povzbudzuje, prináša nádej a dodáva silu, chráni a sýti človeka.

Svet, v ktorom žijeme, je rozdelený na bloky a aliancie. Politické strany sa ustavične zokupujú a preskupujú, vytvárajú rozmanité koalície a opozície. Častokrát sa aj od nás kresťanov očakáva, že sa budeme správať podobným spôsobom. Mnohí sa usilujú i do cirkevného prostredia a slovníka vnieść politické termíny a spory, nacionalizmus, neznašanlivosť, agresivitu a ostatné spoločenské neduhy. Nevedia, že pri najrozličnejších sporoch a konfliktoch tohto sveta si my kresťania vždy vyberáme zostať verní Christovmu prikázaniu – byť s tými, čo trpia, s tými, ktorých svet považuje za «**slabých a bezvýznamných, takých, čo za nič nestoja**», ale ktorých si Boh vyvolil, aby zahanbil tých, čo si o sebe myslia, že sú «**múdri, mocní a urodzení**»⁷ (1 Kor 1, 27) tohto sveta.

Usilujme sa šíriť okolo seba svetlo nádeje, ktorú prinieslo Christovo Zmŕtvychvstanie. Odhaľme pre seba i pre tento svet, že prameň večného života, ktorý vyviera v Christovej Cirkvi, je nevyčerpatelný. Vždy aktuálne sú Christove slová: «**Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň**»⁸ (Jn 6, 54). Vydajme svojim životom svedectvo o tom, že sme Boží ľud a patríme Christovi. Vnesme do tohto sveta, občas takého strápeného a zúfaleho, novú nádej, o ktorú svet tak ľahko prichádza, a obnovme v sebe lásku, lebo tá «**vysychá, keď sa množí nepravosť**»⁹ (Mt 24, 12).

Napriek ťažkým životným okolnostiam, ktoré mnohí z nás prežívajú – alebo práve kvôli nim – nájdime v sebe silu zveriť seba a celý svoj život Christovi. Obráťme sa k Nemu slovami modlitby sv. Ignatija: «**Pane, nech moje oči vidia, čo je správne**»¹⁰ (Ž 16, 2), veď ja patrím Tebe. Celý môj život, ba i moja smrť je v Tvojich rukách. Tvoja pravica sa

⁴ И вѣдѣхъ небо ново и зѣмлю новѣу... и смѣрти не бѣдетъ ктоумѣ.

⁵ мiръ вѣкъ во сѣтьъ лежитъ.

⁶ Въ мiръ корѣвни бѣдѣте: но дерзайте, азъ побѣдихъ мiръ.

⁷ ...но бѣла мiра избѣра бѣзъ, да премѣдрѣва пограмитъ, и немощнаа мiра избѣра бѣзъ, да пограмитъ крѣпкаа: и хѣдорѣннаа мiра и оупнижѣннаа избѣра бѣзъ, и не бѣцаа, да бѣцаа оупразднитъ.

⁸ Идѣи мой пiть и пiаи мой кровъ ѣмать живѣтъ вѣчный, и азъ вокрещу сѣго въ послѣдний дѣнь.

⁹ ...и за оупножѣнiе беззаконiа, избѣкнетъ лѣвы многны.

¹⁰ ...сѣи мой да вѣдита правоты.

usiluje nasmerovať ma na Tvoju cestu. Bez Tvojej pomoci by som už dávno beznádejne zablúdil, nenávratne zahynul. Bol som Tvoj skôr než som začal jestvovať. Daj, aby som bol Tvoj počas celého svojho pozemského života a zostal Tvoj naveky».

Modlíme sa všetci za to, aby nadchádzajúce sviatky Christovho Zmŕtvychvstania prežil celý svet v mieri a duchovnej radosi!

† Rastislav

arcibiskup prešovský
metropolita českých krajín a Slovenska

† Michal

arcibiskup pražský a českých krajín

† Simeon

arcibiskup olomoucko-brniansky

† Juraj

arcibiskup michalovsko-košický

† Izaiáš

biskup šumperský

Lazárova sobota - vzkriesenie spravodlivého Lazára

O vzkriesení Lazára a udalostiach s tým spojených hovorí len evanjelista Ján Bohoslov (Jn 11, 1–45). Zázrak vzkriesenia Lazára má v evanjeliovej blahozieste veľký význam a spomedzi Christových zázrakov, ktoré sa týkali človeka, zaujíma centrálné miesto. V prvom rade je to akoby finálny zázrak, ktorým Christos končí svoje didakticko-misijné pôsobenie a ktorým už pripravuje seba a svojich učeníkov k posledným udalostiam Jeho pozemskej púte – dobrovolnej smrti na kríži a Vzkrieseniu. A taktiež je to zázrak, ktorý mal veľký význam pre mnohých Jeho učeníkov a židovský národ vo všeobecnosti, pretože tu nemohlo byť ani reči či pochybností o pravosti zázraku vzkriesenia už štyri dni mŕtveho, mnohým veľmi známeho, Lazára z Betánie. Samozrejme, kulmináciou celého spasiteľného diela Christa bude až Jeho vlastné Vzkriesenie, no navrátenie k životu Lazára s ním veľmi úzko súvisí, čoho dôkazom je aj starobylá bohoslužobná prax Pravoslávnej cirkvi, ktorá počnúc sviatkom vzkriesenia Lazára začínala obdobie tzv. Kvetnej triády. A taktiež aj tropar sviatku už predznamenáva Christovo svetlé Vzkriesenie: **Všeobecné vzkriesenie pred Tvojím utrpením potvrdzujú, pozdvihol si z mŕtvych Lazára, Christe Bože. Týmto aj my ako deti nosiace znamenia víťazstva, Tebe, víťazovi nad smrťou, spievame: Hosana na výsostiach, blahoslavený prichádzajúci v mene Hospodinovom.**

V spomínanom Evanjeliu podľa Jána je udalosť vzkriesenia Lazára presne uprostred Evanjelia, deliac ho tak na dve časti. Prvých desať kapitol hovorí o Christovom takmer tri a pol ročnom pôsobení uprostred vyvoleného národa, jedenásta kapitola je celá o vzkriesení Lazára a nasledujúcich desať kapitol sa už plne venuje posledným dňom pozemského života Spasiteľa. Tento historický príbeh je jeden z najpodrobnejšie opísaných Christových zázrakov. Obsahuje mnoho materiálu pre novozákonnú christológiu, keďže sa v ňom detailne opisuje Christos aj ako Boh a aj ako človek. Črty Jeho ľudskej prirodzenosti sú tu popísané dôkladne a Jeho Božská moc je tu opísaná veľmi jasne.

Udalosť vzkriesenia Lazára je úzko spätá s udalosťou Vzkriesenia Christa. V prvej udalosti leží Lazár v hrobe štyri dni, v druhej leží Isus v hrobe tri dni; v prvej udalosti vychádza vzkriesený Lazár videný všetkými prítomnými obitými pohrebnými povíjadlami a s látkou na hlave, v druhej udalosti vychádza Isus nikým nevidený bez povíjadiel a plátna, ktoré ostali v hrobe; v prvej i druhej udalosti sú zainteresovaní farizeji, veľkňazi aj národ; v prvej aj druhej udalosti majú významné miesto ženy – Lazárove sestry a ženy Myronosice. Avšak Lazár bol vzkriesený k životu na Zemi, aby opäť časom zomrel, Christovo vzkriesenie však predznamenalo vystúpenie ľudskej prirodzenosti na nebo pre život večný.

Vzkriesenie Lazára Isusom Christom pred Jeho dobrovoľným utrpením, smrťou na kríži a Vzkriesením sa udialo preto, aby Spasiteľ potvrdil nerozlúčne zjednotenie v sebe Božskej a ľudskej prirodzenosti, aby potvrdil skutočnosť svojho vlastného Vzkriesenia a aby potvrdil aj budúce všeobecné vzkriesenie všetkých ľudí. Taktiež preto, aby povzbudil učeníkov, ktorí, hoci často počuli od Christa slová o Jeho dobrovoľnom obetovaní sa, predsa len v nej kvôli ľudskej slabosti videli skôr prejav bezmocnosti než spasiteľnú ikonómiu. No kríž a smrť nie sú dôsledkom Spasiteľovej slabosti či bezmocnosti, sú prejavom Jeho lásky k človeku. Vzkriesením Lazára dáva svojim učeníkom poznať, že On je pánom nad životom a smrťou, ktorá Ho nijakým spôsobom nedokáže objasniť ani poraziť.

V udalosti vzkriesenia Lazára sa o Christovi odkryli tri pravdy: 1. je pravým Bohom, Božím Synom a prisľúbeným Mesiášom; 2. je zároveň skutočným človekom a 3. je poslaný Bohom Otcom a plní Jeho vôľu. A preto aj my máme byť: 1. pravými autentickými ľuďmi stvorenými na Boží obraz a podobu; 2. po Božej blahodatí Božími synmi a 3. byť tými, ktorí plnia vôľu trojjediného Boha.

Bratia a sestry! Nech vzkriesenie Lazára bude aj pre nás nádejou pre naše vlastné vzkriesenie - vzkriesenie k novému cnostnému životu, ktorým privítame svetlé Christovo vzkriesenie.

Christos posredi nas!

Protodiakon Ján Husár

O pominuteľnej sláve

Tebe vzdávajú úctu? Odvrhni ju, vediac, že ona ťa dlžníkom. Nikto ti nevzdáva úctu? Tomu sa treba tešiť, lebo okrem iného Boh ťa napomenie, že si požíval úctu. Alebo ty nevieš, že medzi ostatnými dobrodeniami Boh stanovuje ako výčitku aj to, keď skrze prorokov hovorí: „**Z vašich synov som vzbudil prorokov a z vašich mládencov zasvätencov (Bohu)**“ (Am 2, 11) (Sv. Ján Zlatoústy)

Slovo na Kvetnú nedeľu

Šiesty týždeň svätej Štyridsiatnice v liturgickom kalendári Pravoslávnej cirkvi vrcholí dvoma veľkými udalosťami zo života Isusa Christa: vzkriesením Lazára, ktorému je venovaná sobota pred Kvetnou nedeľou, a slávnostným vstupom Hospodina do Jeruzalema, na Kvetnú nedeľu. V piatok tohto týždňa sa v Pravoslávnej cirkvi končí svätá Štyridsiatnica; nasleduje Kvetná trióda. **Hlavnou udalosťou dnešnej nedele je vchod Spasiteľa do Jeruzalema na svoje dobrovoľné utrpenie a smrť.** Pri slávnostnom vstupe Isusa do Jeruzalema nadšené zástupy volali: „**Požehnaný kráľ, ktorý prichádza v mene Hospodínovom! Pokoj na zemi a sláva na výsostiach!**“ Farizeji sa nad takouto oslavou pohoršovali a hovorili: „**Učiteľ, napomeň svojich učeníkov!**“ Isus im však odpovedal: „**Ak budú oni mlčať, budú kričať kamene**“ (Lk 19, 39). V Jeruzaleme bolo mnoho ľudí, ktorí kričali: „**Sláva!**“ Masy sa dajú ľahko ovplyvniť a zmanipulovať, lebo o chvíľu budú tí istí ľudia kričať: „**Preč s Ním! Ukrižuj Ho!**“ Teraz držia v rukách palmové ratolesti, ale mávadá sa dajú ľahko odhodiť, aby sa ruka mohla zovrieť v päst. Nadšené ovácie sa ľahko menia na urážky a preklínanie. Nie nadarmo sa hovorí: Svetská sláva – poľná tráva. No teraz je dav v Jeruzaleme nadšený. Prečo? Lebo v sobotu pred Kvetnou nedeľou Isus Christos urobil obrovský zázrak! Vzkriesil k životu štvordňovú zapáchajúcu mŕtvolu Lazára.

Isus Christos počas svojho života vykonal mnoho podobných zázrakov (vzkriesil Jairóvu dcéru, Naimského mládenca, ale to boli „čerstvé mŕtvolky“, niekto by mohol povedať, že možno len boli v bezvedomí). Žiaden z nich nemal také veľké dôsledky, ako vzkriesenie Lazára. Tento zázrak bol pre mnohých veľmi presvedčivým dôkazom Christovho Božstva. Christos tu vystupuje ako Pán života a smrti, ako Ten, čo premohol smrť, ako všemohúci Boh! Tento zázrak je zároveň predobrazom vzkriesenia všetkých ľudí. Veľkosť a sláva

tohto zázraku sa stala bezprostrednou príčinou Christovho slávnostného vstupu do Jeruzalema na Kvetnú nedeľu. Nadšený ľud vítal Christa nielen ako svojho Proroka, ale ako svojho Mesiáša, Kráľa a Pána, ktorého predpovedali proroci. Ba prorok Zachariáš presne opísal vstup Mesiáša do Jeruzalema: „**Hlasne plesaj, dcéra Sion, zvučne jasaj, dcéra Jeruzalem. Pozri, tvoj kráľ prichádza k tebe, je spravodlivý a prináša víťazstvo, je pokorný a jazdí na oslovi, na osliatku, mláďati oslice**“ (Zach 9, 9). Isus Christos plní aj v tomto vôľu svojho Otca vyjadrenú v tomto prorockom spise, aby sa na ňom splnilo do bodky Sväté Písmo. Ale zároveň si treba všimnúť, že neprichádza ako pozemský kráľ na bojovom voze, v sprievode armády, ako niekto, kto je pripravený ísť zabíjať cudzie vojská, aby Izraelu vydobyl naspäť slobodu spod nadvlády Ríma, ba nielen to! Židia očakávali od Mesiáša, že postupne dobyje všetky okolité kráľovstvá a ich národy budú Židom slúžiť ako otroci, či aspoň sluhovia, budú odvádzať veľké poplatky a Židia si budú žiť a vládnuť v nevídanom blahobyte! Takého Mesiáša očakávali Židia a takého čakajú až dodnes! No Isus prichádza tichý a pokorný! Tu vidíme pravú tvár Boha: neprichádza vládnuť, ale slúžiť. Službou premáha zlo v jeho koreni, ktorým je pýcha. Je to tiché, ale definitívne víťazstvo, nie potlačenie zla, ale jeho prekonanie. Násilie, aj keď je použité proti zlu, sa stáva novým násilím a zlom. Nie násilníci, ale tichí budú blahoslavenými dedičmi zeme a budú sa tešiť veľkému pokoji: „**Tichí však zdedia zem a budú žiť v šťastí a pokoji**“, ako sa hovorí už v žalme (Ž 37,11) a ako to zdôrazňuje Christos v blahoslavenstvách.

Už viackrát Isus vstúpil do Jeruzalema, ale tento vstup je iný nielen tým, že je slávnostný! Je to vstup posledný a po ňom nasleduje už len krížová cesta a vykupiteľská smrť! Christos sa nedal strhnúť oslavou, lebo už v tej oslavnej chvíli vedel, čo Ho čaká. Smutne hľadel na mesto a učeníci počuli povzdych: „**Jeruzalem, Jeruzalem, ktorý zabíjaš prorokov a kameňuješ tých, čo boli k tebe poslaní, kolko rás som chcel zhromaždiť tvoje deti, ako sliepka zhromažďuje svoje kuriatka pod krídla a nechceli ste**“ (Mt 23, 37). Spasiteľ vedel, čo Ho čaká v Jeruzaleme, ale ani na okamih nezaváhal. Ani Mu na myseľ neprišlo, aby sa otočil a zachránil sa. Trikrát už svojim učeníkom a apoštolom hovoril, čo Ho čaká v Jeruzaleme, utrpenie a smrť. Do poslednej chvíle chcel a spĺňal Otcovu vôľu, chcel za nás trpieť a zomrieť a tak nás vykúpiť.

Dnešným dňom, Kvetnou nedeľou, už vlastne vstupujeme do Veľkého týždňa. Sú pred nami udalosti Tajomnej večere, zajatie Isusa, Jeho utrpenie, krížová cesta, smrť na kríži i slávne Vzkriesenie. Isus Christos nás všetkých pozýva, aby sme spolu s Ním preživali tieto okamihy našej spásy, aby sme boli s Ním v posledných hodinách Jeho pozemského života, v Jeho utrpení, ale i víťazstve, nie ako pasívni diváci, ale ako tí, ktorí v modlitbe, v poklone pred svätou plaščenicou na Veľký piatok aj v obradoch na Bielu sobotu sme s Ním vnútorne spojení a aktívne zúčastnení. Nech toto aktívne prežívanie nastávajúcích udalostí Veľkého týždňa je našou úprimnou vierou v Neho, nech je to vyjadrením našej hlbokkej vďačnosti a lásky k Nemu za Jeho vykupiteľské dielo pre celé hriešne ľudstvo, ktorým nám vydobyl večnú radosť spasených detí nebeského Otca!

-SHB-

Spásonosné utrpenie Christa

Spasiteľ Isus Christos od narodenia až po smrť bol trňom v oku vládcov tohto sveta. Počas Jeho verejného účinkovania farizeji, veľkňazi a vodcovia židovského národa sa Ho snažili zlapať a umlčať, lebo svojím učením priťahoval k sebe mnohých ľudí a poukazoval na falošnosť a dvojtvárnosť vodcov židovského národa. Keď Christos vzkriesil Lazára, ktorý už bol štyri dni v hrobe, vodcovia národa sa uzniesli, že Ho musia zabiť, lebo sa báli, že Ho bude nasledovať celý národ (por. Jn 11, 48-53). Židia chceli popraviť Christa a zároveň sa chceli zbaviť viny za Jeho smrť, preto Ho zobrali k Rimanom, resp. k Pontskému Pilátovi. Okrem toho chceli, aby bol Christos popravený ukrižovaním, aby Ho úplne zdiskreditovali, ponížili a dokázali, že to bol falošný prorok prekliaty Bohom.

Poprava ukrižovaním má pôvod u Peržanov v 6. stor. pred Christom. Rimania túto metódu neskôr prevzali a často využívali na popravu nerímskych občanov, pirátov, otrokov, ktorí ohrozovali verejný poriadok. Ukrižovanie bolo určené len pre najväčších zločincov v spoločnosti, ktorí nemali právo ani na štipku dôstojnosti. Ukrižovanie sa konalo za bránami mesta, aby sa mesto nepoškvrnilo krvou odsúdených zločincov. Odsúdení boli zvyčajne na hlavných cestách pre výstrahu, aby každý videl, ako môže dopadnúť, keď prestúpi rímske právo alebo sa bude búriť proti cisárskej moci.

Sprvu boli ľudia pribíjaní priamo na strom, nohy mali pribité na kmeň a ruky na konároch a kríže s dvoma ramenami vznikli až neskôr. Takáto poprava bola považovaná za najhorší druh usmrtenia, bola pomalá, bolestivá a ponižujúca a niekedy odsúdení zomierali aj niekoľko dní. Odsúdení neviseli vo veľkej výške, boli úplne nahí a okoloidúci ľudia im mohli robiť, čo sa im zachcelo, napr. preklínať ich, plávať na nich, udierať ich, hádzať do nich kamene, dokonca aj na nich močiť. Christos nebol ukrižovaný úplne nahý, lebo spadal pod židovské právo Judey, kde odsúdený mal právo mať na sebe spodné oblečenie. Bola to potupná a škandalózna smrť a ten, kto takto skončil, bol považovaný za prekliateho Bohom (por. Gal 3,13). Keďže sme nevyrastali a nežili v tej dobe, nevieme si predstaviť, aký šok a škandál bolo hlásať Božieho Syna, Spasiteľa, ktorý visel a zomrel na kríži. Sám apoštol Pavel dosvedčil, že to je pohoršením pre Židov a bláznovstvom pre pohanov (por. 1 Kor 1, 23).

Treba podotknúť, že Christos bol Pánom nad udalosťami celého strastného vykupiteľského diela. Sám povedal: „**Otec ma miluje preto, lebo dávam svoj život, aby som si ho zase vzal. Nikto mi ho neberie, ja ho kladiem dobrovoľne. Mám moc ho dať a mám moc ho zase vziať. Toto poverenie som prijal od svojho Otca**“ (Jn 10, 17-18). Aj keď v Getsemanskej záhrade našho doľahol strach a úzkosť z nadchádzajúcich udalostí a modlil sa k Otcovi, aby, ak je to možné, Ho minul tento horký kalich, no vzápätí dodal, nech sa stane Otcova vôľa (por. Lk

22, 42-43), a šiel zmierený v ústrety svojmu zradcovi Judášovi. Christos vystupoval voči svojim nespravodlivým sudcom, žalobcom a mučiteľom pokorne, v tichosti ako baránok, neodvrával, nežiadal o milosť a odpovedal len v nevyhnutných prípadoch.

Židovskí veľkňazi predviedli Christa pred Pilátom zavčas rána, aby čo najmenej ľudí vedelo o tom, že Ho idú odsúdiť a usmrtiť. V Jeruzaleme bolo v tých slávnostných dňoch asi päťkrát viac ľudí ako počas bežných dní v roku. Pilát videl, že ide o spor medzi Christom a členmi Veľrady a že Christos nijako neohrozuje Rím, lebo Christos mu povedal, že Jeho kráľovstvo nie je z tohto sveta (por. Jn 18, 36). No predsa dal Christa zbičovať a myslel si, že tým uspokojí židovských predstavených. Pilát na Christovi nenachádzal žiadnu vinu (por. Lk 23,14) a po Christových slovách, že by nad Ním nemal Pilát nijakú moc, ak by mu to nebolo dané zhora, snažil sa Ho prepustiť (por. Jn 19,11-12). Pilát mal možnosť prepustiť počas sviatkov jedného zločincina a myslel si, že dav si vyžiada Christa. No dav si žiadal prepustiť Barabáša. Prečo k tomu došlo? Písmo svedčí, že veľkňazi a starši priviedli ľudí na miesto pred Pilátom a pobúrili ich, aby kričali za prepustenie Barabáša (por. Mk 15, 11). Nebola to žiadosť náhodných okoloidúcich ľudí, ktorí sa zišli pred Pilátom (až na pár Barabášových stúpenčov), ale bol to zmanipulovaný dav, aby mali veľkňazi istotu, že budú kričať za prepustenie Barabáša.

Existuje často výčitka, že tí, čo volali Christovi pri vstupe do Jeruzalema: „**Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!**“ (Jn 12,13), o niekoľko dní žiadali Christovo odsúdenie. Treba zdôrazniť, že pred Pilátom nekričali za ukrižovanie Christa tí, čo predtým oslavovali Spasiteľa. Tí by nemali jediný rozumný dôvod žiadať Christovu smrť a ani nevedeli, že Christos je zatknutý, súdený a že bude ukrižovaný, lebo deň pred židovskou Paschou bol jedným z najhektickejších dní v roku, kedy ľudia mali množstvo povinností a starostí s prípravami pred oslavou Paschy. Okrem toho všetko to prebehlo v utajení a o uväznení Christa nevedel nik z bežných ľudí okrem apoštolov.

Presne v tom istom čase, keď sa v Jeruzalemskom chráme vykonávali krvavé obety paschálnych baránkov, Christos ako nový Baránok Boží visel na kríži ako zločinec medzi dvoma lotrami, trpel v bolestiach a prelieval svoju prečistú, presväťú a spásonosnú Krv. Christos prežil ohromné muky na kríži, avšak na ikonách ukrižovania je zvyčajne zobrazené len trocha krvi, Christos má

otvorené dlane a pokojný výraz tváre. Nie je to popieranie fyzického utrpenia Spasiteľa, ale zdôraznenie faktu, že to bolo dobrovoľné utrpenie a že Christos akceptoval pokorne všetku bolesť a smrť na kríži. Preto Jeho duch bol pokojný, aj keď Jeho telo bolo strýznené a doráňané. Už bolo spomenuté, že Christos mal každý moment svojich strastí pod kontrolou. Dosvedčuje to aj fakt, že zvyčajne, keď zomrie človek, najprv poslednýkrát vydýchne a až potom skloní hlavu. Avšak Christos najprv sklonil hlavu a až potom vydýchol (por. Jn 19, 30). Z toho vyplýva, že Christos je Pánom nad životom a smrťou, ktorej Christos povolil „preniknúť“ do Jeho tela až vtedy, keď sa splnili všetky proroctvá o Ňom a vykupiteľské dielo bolo dokonané.

Slová z kríža: **„Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil“** (Mk 15, 34) často vyvolávajú polemiku a mnohí sa domnievajú, že boli ukázkou zúfalstva Christa, resp. Jeho opustenosti Bohom. Treba podotknúť, že ak by Christa skutočne Boh opustil alebo, ak by niečo vyčítal Christos Bohu Otcovi, nezvolal by na konci: **„Otcé, do Tvojich rúk porúčam svojho ducha!“** (Lk 23, 46). Slovanami: **„Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil“** Christos na kríži citoval slová z 22. žalmu. Je to žalm, ktorý hovorí o ukrižovanom, ktorý na začiatku opisuje utrpenia, no posledná tretina tohto žalmu je oslavná a víťazná. Keďže pri kríži stáli aj poprední židovskí hodnostári, ktorí sa Mu posmievali, Christos im chcel naznačiť a ukázať, koho ukrižovali, lebo práve na Ňom sa naplňa tento žalm. Sv. Ján Zlatoústý hovorí, že Christos týmto zvolaním nevyčíta nič svojmu Otcovi, ale si ctí Otca tým, že v posledných chvíľach života sa identifikuje s trpiacim na kríži zo starozákonného žalmu.

Pre lepšie pochopenie uvádzame niekoľko veršov zo spomínaného 22. žalmu: **„Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil? ...Vysmievajú sa mi všetci, čo ma vidia, vykrúcajú ústa a potriasajú hlavou. ...Úfal v Pána, nech ho vyslobodí, nech ho zachráni, ak ho má rád.“ ... Rozlievam sa sťa voda a uvoľňujú sa vo mne všetky kĺby. Srdce mi mäkne ako vosk a topí sa mi v útrobach. Podnebie mi vysychá ako črepiny a jazyk sa mi lepí k hrtanu. Do prachu smrti ma odvádzaš. ...Prebodli mi ruky a nohy, môžem si spočítať všetky svoje kosti. Lež oni si ma premeriavajú a skúmajú; delia si moje šaty a o môj odev hádžu lós. ...Chváľte Pána, vy, ktorí sa Ho bojíte, oslavujte Ho, všetci Jakubovi potomci ...Pána budú spomínať a k Nemu sa obrátia všetky zemské končiny, Jemu sa budú klaňať všetky rodiny národov. ...Budúcim pokoleniam sa bude rozprávať o Pánovi a Jeho spravodlivosť budú ohlasovať ľudu, ktorý sa narodí: „Toto urobil Pán.“**

My kresťania veríme a hlásame, že Christovo vykupiteľské dielo nekončí na kríži a Boh aj zdanlivú porážku vo Veľký piatok využíva vo svoj, resp. náš prospech: zostupuje k zosnulým a víťazí nad smrťou. Na znak toho v nedelňé paschálne ráno Cirkev víťazoslávne spieva: **„Christos vstal z mŕtvych, smrťou smrť prekonal a všetkým vo hrobch život daroval!“** Apoštol Pavel potvrdzuje, že ak by Christos nevstal z mŕtvych, prázdna je naša kázeň a prázdna aj vaša viera (por. 1Kor 15, 14).

Zdroj:

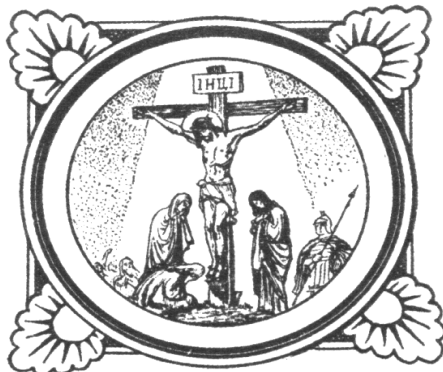
https://www.ancientfaith.com/podcasts/searchthescrptures/the_crucifixion_of_christ_part_1

https://www.ancientfaith.com/podcasts/searchthescrptures/the_crucifixion_of_christ_part_2

Preložil a upravil: Bohuznámy

Dr. Jeannie Constantinou

ΙCΧC

HIKÀ

Slovo na Veľký piatok

Vo imja Otca, i Syna, i Svjataho Ducha, amiň. Sláva Isusu Christu!

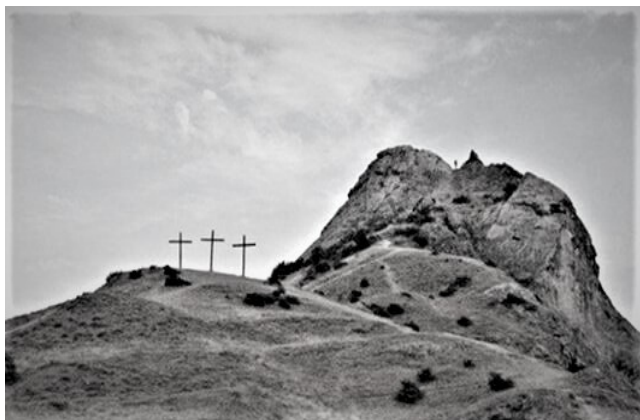
Drahí otcovia duchovní, drahí bratia a sestry! Táto kázeň bude o udalosti, ktorá sa stala pred 2000 rokmi, a ktorú si každoročne pripomínáme. Na jednej strane je veľmi bolestivá a smútočná, no na strane druhej predchádza tomu najvýznamnejšiemu, najväčšiemu a zároveň aj najradostnejšiemu sviatku, ktorý naša Pravoslávna cirkev slávi. Predchádza Vzkrieseniu nášho Spasiteľa Isusa Christa. Témou je, ako už zaiste viete, Veľký piatok, čiže rozpráva bude o Christových strastiach.

Na Veľký piatok všetci prichádzame do chrámov, aby sme boli účastníkmi Christovho utrpenia, smrti a uloženia Jeho prečistého Tela do hrobu. Slová sv. Evanjelia nám hovoria, že **„tma nastala po celej zemi až do hodiny deviatej, slnko sa zatmilo a chrámová opona sa roztrhla na poly“** (Lk 23, 44-45) v čase smrti Spasiteľa, ktorý bol nevinne ukrižovaný na kríži za naše hriechy. To znamená, že aj naša Zem cítila prítomnosť Bohočloveka Christa a žiaľ nad Jeho utrpením, no so židovským národom Christove utrpenie nespravilo nič. Oni pocitovali skôr nenávisť ako ľútosť. Ján a Bohorodička ostávajú pri kríži až do konca a smutne rozmýšľajú nad tým, prečo tento národ, národ vyvolený, s nenávisťou zabíja svojho Spasiteľa. **„Do svojho vlastného prišiel, a Jeho vlastní Ho neprijali“** (Jn 1, 11), čítame v Evanjeliu. Už aj pohan Pilát sa ich pýta: „Vášho kráľa ukrižovať? No židovskí veľkňazi mu klamú, keď hovoria: **„Nemáme kráľa, len cisára!“** (Jn 19, 15). A tu vidíme, ako sa Židia verejne zriekli Boha. Už zas počúvli toho hada, diabla, ktorý ešte v raji zvedol Adama a Evu, kedy ich naviedol na hriech a sľúbil im, že budú ako Boh, keď ochutnajú zo stromu poznania dobra a zla... A teraz mu opäť robia po jeho vôli a ukrižujú svojho Mesiáša. No Isus Christos namiesto odsúdenia ich uberá sa s modlitbou k Otcovi nebeskému za svojich vrahov slovami: **„Otče, odpusti im, lebo nevedia čo činia“** (Lk 23, 34). Jánovi bolo do plaču, keď si spomenul na to, ako sa všetci tešili na príchod Spasiteľa a teraz zaslepene kričia: **„Ukrižuj Ho, ukrižuj!“** (Lk 23, 21). Tolko zázrakov učinil Christos (liečil slepých, chorých atď...) a aj tak Mu neverili.

Je vhodné spomenúť, že s Christom boli ukrižovaní aj dvaja lotri. Jeden z nich sa pridol k Židom a rímskym vojakom a posmieval sa Christu. No druhý sa Christa zastal a pripomenul prvému, že oni tam visia preto, lebo si to zaslúžia, pritom Christos nikomu nič zlé nespravil. A

poprosil Christa, aby sa naň rozpomenul, keď príde do svojho Kráľovstva. V týchto lotrových slovách bolo vyjadrené nielen pokánie, ale aj nádej na Isusa ako Spasiteľa. No a Christos mu na to odpovedá: „**Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji**“ (Lk 23, 43).

Drahí bratia a sestry!
Zamyslime sa teraz, prečo vlastne bol potrebný tento

križ, táto najsvätejšia krv, táto veľká obeta? Či by nestačilo pre spásu ľudí jedno Božie slovo milosti a odpustenia? Nie nestačilo, pretože vykupiteľské dielo Isusa Christa je tou najväčšou tajinou Božou, ktorú človek nedokáže pochopiť. Najväčší problém ľudského pádu je hriech. On nie je iba urážkou Božej spravodlivosti, ale je to aj smrteľná otrava, ktorá prenikla do ľudskej duše a tela a priviedla nás k smrti. A poraziť túto smrť nemohol nik iný, iba sám Syn Boží svojou smrťou a trojdňovým Vzkriesením. Isus Christos svojím vzkriesením dáva odpustenie človeku, posväcuje a oživuje v sebe celú ľudskú prirodzenosť a ničí tým i samú smrť. Christos sa pre nás stal novým Adamom, pretože tak ako v Adamovi všetci umierajú, tak v Isusu Christu, novom Adamovi, budú všetci vzkriesení pre večný život.

Sv. Ignatij Brjančaninov po bohoslužbách na Veľký piatok hovorí: „**Vracajúc sa domov, nesieme si hlboké a spasiteľné myšlienky a práve tieto myšlienky prenesme do svojich srdc. Spomínali sme, a živo sme videli čin Božej lásky, skutok, ktorý sa slovami nedá opísať, ktorý presahuje chápanie. Na túto lásku odpovedali mučeníci preliatím svojej krvi, ktorú prelievali ako vodu; na túto lásku odpovedali ctihodní pustovníci umŕtvovaním telesných vášní a žiadostí; na túto lásku reagovali aj mnohí hriešnici silným prúdom svojich slz, vzdychmi v hĺbke srdca, vyznaním svojich hriechov a načerpali z nej odpustenie svojich hriechov; mnohí súžení bolesťami odpovedali na túto lásku a ona rozpustila ich trápenie Božou útechou.**“

Tak teda, bratia a sestry, ako odpovieme my na túto lásku?

Amiň. Christos posredi nas!

Jerej Viktor Čabiňak

Očistenie svedomia

Je nevyhnutné deň a noc chrániť seba v najhlavnejšom orgáne ľudského bytia – svedomí, aby nijaká lož neprenikla do teba, do mňa a nevrhla nás, náš um, našu myseľ do kráľovstva lži, do pekla. (Sv. Justín Popovič)

Kto má dobré svedomie, môže neustále sviatkovať, lebo to je prejav radosti v Duchu Svätom. (Sv. Ján Zlatoústý)

Poučné slovo na Veľký piatok

Záver svätého a veľkého pôstu, tieto dni strastného týždňa, nás všetkých myslou prenášajú k posledným chvíľam pozemského života nášho Spasiteľa, pravého Boha i pravého človeka, Isusa Christa. Dnes sa končí najstrašnejšia a najväčšia dráma v histórii tohto sveta. Človek zabíja Boha. Je koniec!

Nie, bratia a sestry, nie je koniec, vôbec nie! Dnes vieme, že **Christova smrť bola len predchodcom Jeho slávneho vzkriesenia.**

Smrť Spasiteľa na kríži je smrť, ktorá zjavila nám ľuďom nekonečnú lásku Boha k človeku, smrť, ktorá bola víťazným návratom Syna k Otcovi, ktorý Ho poslal zachrániť svet. Posledné slová Christa z kríža: „**Dokonané je!**“ – nie sú slová porazeného človeka, ale oslavné slová Bohočloveka – víťaza. Nádherným spôsobom nám to všetkým ukazuje aj pravoslávna ikonografia, kde Spasiteľ na kríži nevisí ako bezmocný, ponížený a porazený človek, ale ako víťaz, ktorý rozprestiera svoje ruky, akoby chcel objasť celé svoje stvorenstvo, každého jedného človeka.

Všetko, čo sa dnes stalo, to všetko bolo úplne v súlade s Božím plánom spásy človeka – všetko, od zlapania v Getsemanskej záhrade a až po položenie Jeho tela do nového kamenného hrobu. Pred Annášom, Kajfášom aj Pontským Pilátom, od odsúdenia po smrť na kríži, tam všade bola prítomná blahá Božia prozreteľnosť, ktorej jediným cieľom je definitívne víťazstvo dobra nad zlom, života nad smrťou. No človek, zjazvený hriechom a spútaný okovami vlastnej nedokonalosti, nedokázal vybojovať tento odveký zápas sám, preto si na svoje plecia za všetkých nás vzal toto bremeno samotný Jednorodný Boží Syn.

Všetci spomenutí Christovi nepriatelia poslúžili dielu našej záchranu. Sám Kajfáš ani netušil, aké prorocké slová vyslovil, keď povedal: „**Je lepšie, ak zomrie jeden človek za ľudí, než aby zahynul celý národ**“ (Jn 11, 40). Veľmi si želal Christovu smrť, no vôbec nepomyslel, že Jeho smrť bude znamenať život pre mnohých, ktorí v Jeho smrť a vzkriesenie uveria. Ved' nato prišiel na svet, aby človeku ponúkol nový život, život s Ním, život v Otcovom Kráľovstve, kde vládne iba láska, radosť, pokoj a spravodlivosť. Tou láskou, radosťou, pokojom a spravodlivosťou však máme žiť už tu a vo viere a nádeji očakávať slávny príchod Spasiteľa Christa.

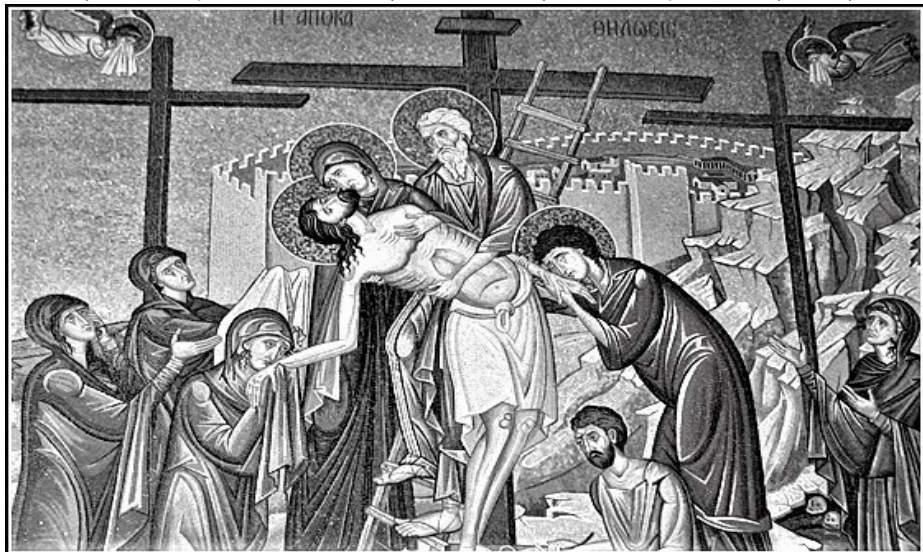
Hľa, dobrý Pastier dnes svoju dušu kladie za ovce, ktoré zastrášujú zlodeji a vlci. Aj pšeničné zrno musí najprv zahynúť, zaniknúť, až vtedy prinesie blahý plod klasu. A tak to, čo sa javí ako prehra, je vlastne víťazstvo, čo sa javí ako koniec, je vlastne počiatok, čo sa javí ako beznádej, je v skutočnosti začiatok vystupovania k sláve. Christos neprišiel preto, aby nám daroval život, ktorý bude ochránený pred všetkými starosťami, utrpením či skúškami – taký život by nebol skutočným nasledovaním Christa. Prišiel, aby nám daroval kríž, ktorý keď poniesieme statočne, bez reptania a s pokorou ako On, s Jeho pomocou získame prislúbené dedičstvo – stratený raj – nebeské Kráľovstvo. No dnes nám dáva vedieť aj to, že náš kríž a naša smrť sú ukryté v Jeho kríži, v Jeho smrti a že práve nimi budeme my všetci privedení ku vzkrieseniu. Christos chce, aby sme pochopili, že všetka naša sila spočíva v našej viere v silu Jeho životodarného kríža.

Vzťah každého človeka k Christovým utrpeniam závisí najmä od spôsobu jeho života. Jedni utrpenie Christa vnímajú len ako jav, ktorý vzbudzuje emócie – ľútosť, smútok, možno až zúfalstvo. To nie je správne. Iní na utrpenie Christa hľadajú iba v etickej, mravnej

Strastný týždeň

rovine, ako napomenutie pre seba a vidia obraz svojich trápení. I to nie je celkom správne. Nám všetkým je potrebné vidieť v Christovom utrpení nekonečnú Božiu lásku ku každému jednému z nás. Vtedy pocit vlastného smútku, ľútosti i zúfalstva, vnímanie vlastných útrap a bolesti života je možné zameniť za radosť v perspektíve večného života, ktorý sa dá získať len krížom a vzkriesením.

A čo my, bratia a sestry, chápeme správne význam všetkých týchto udalostí? Chápeme, prečo sa Boží Syn obetoval, čo Jeho obeta znamená a čo je dôsledok Jeho obety pre nás? Smrť Spasiteľa na kríži - to je udalosť, ktorá stojí za veľké zamyslenie sa aj dnes po takmer dvoch tisícročiach. Môžeme úplne a s istotou povedať, že dnes vrcholí najväčšia historická dráma, že človek dnes vykonal horší skutok než satan, ktorý pýchou odpadol od Boha. Človek totiž nielen odpadol od Boha, ale Boha aj zabil. Boha, ktorý ho prišiel zachrániť a tejto záchrane venoval všetku svoju námahu. Počas troch rokov Isus Christos kázal každý deň, niekedy dokonca ani nejedol ani On ani Jeho učeníci a ani Jeho poslucháči. Hovoril veľa, konal veľa, a ako píše apoštol Ján, ani celý svet by nepojal toľko kníh, ak by sme chceli zapísať všetko. No dnes, práve dnes, stojac pred nespravodlivými sudcami, Christos mlčí. Len raz odpovedal veľkňazovi a mlčal. Keď na Neho kričali, oplúvali Ho, rúhali sa Mu, vysmievali sa, bili – stále mlčal. A keď Ho predviedli pred Pilátom, krotko mu odpovedal a opäť mlčal. Čo sa stalo? Preto Ten, ktorý predtým ľudí učil, povzbudzoval, zapaloval v nich vieru a nádej, kázal o láske, prečo teraz mlčí? Jednoducho preto, lebo už povedal všetko, všetko čo bolo potrebné. A aj preto, lebo uši všetkých nespravodlivých sudcov by aj tak zostali hluchými, preto, lebo žiadna Jeho obhajoba či láskavé slovo neodvrátili by ich zlobu, nenávisť a hnev. Odpovedal len raz, keď sa Ho opýtali, či je Christos, Boží Syn. Odpovedal, že On je. A znova mlčal. A aj keď zomieral, len pár slov počuli od Neho tí, čo boli blízko – kajúcny lotor, Jeho Matka a Jeho milovaný učeník. Trpel a zomieral mlčky. Mohol mnohými slovami prekliat celý ľudský rod za

toto všetko. Či preto uzdravoval slepých, aby ich oči hľadali na Neho teraz zaslepenou zlobou, či preto vyliečil chromých, aby ich nohy chodili v zúrivej bande lotrov, či preto vrátil život ľuďom, aby Ho teraz nevinného zabili? Nehovoril im o tom. On iba ticho a pokorne znášal svoj kríž. Načo viac slov, všetko povedal – na kríži odkryl náruč a čaká na každého človeka.

A takto ticho, mlčky Christos trpí aj dnes. My Ho zrádzame, my sa Mu rúhame, my sa Mu úporne protivíme. A potom niektorí ľutujeme, vyznávame sa, chceme sa pokáním vrátiť k Nemu späť. Vzývame k Nemu, a On zdanlivo mlčí, akoby nepočul. On však počuje dobre, veľmi dobre. No mlčí, pretože aj nám už všetko povedal. Máme všetko, máme Evanjelium, stačí ho len pozorne počúvať a podľa neho konať. Dal nám všetko potrebné, aby sme s Ním vystúpili až na nebesia, už nám nemusí hovoriť vôbec nič. Ukázal nám spôsob života, cestu, po ktorej máme kráčať, aj bránu, ktorou máme vojsť – a teraz čaká našu snahu, našu námahu, správne rozhodnutie slobodnej vôle každého z nás. A pritom nám aj tak tichučko hovorí, že je dlho trpezlivý, mnoho milostivý, ľudomilný a láskavý. Znáša naše hriechy, našu malovernosť aj naše pochybnosti. Znáša, no nie nekonečne. Príde čas, kedy všetko posúdi Jeho spravodlivosť. To Jeho mlčanie na kríži – to je pre nás hlasná výzva ku skutočnému kresťanskému pravoslávne životu. To je aj naša mocná útecha, pretože vieme, že Ten, ktorý mlčky zomiera na kríži, je Ten, ktorý nás všetkých chce zachrániť. Nezabudol na nás, neopustil nás. Je našou skutočnou a jedinou pravou nádejou.

Dnes, bratia a sestry, je odsúdený Ten, ktorý bude súdiť všetkých nás. Dnes je zjazvovaný Ten, ktorý vyliečil jazvy mnohých tiel a duší. Dnes spútavajú ruky Toho, ktorý rukami žehná dielo našich rúk. Dnes do červeného odevu odievajú Toho, ktorý zaodel stvorený svet krásou a nádherou. Dnes trňovým vencom korunujú Toho, ktorý korunu svojho tvorstva – človeka, ovenčil slávou a ctou. Dnes sa rúhajú a zlorečia Tomu, ktorý priniesol všetkým blahé slovo. Dnes vedú na smrť Toho, ktorý nás vedie k večnému životu. Dnes žičou a octom napájajú Toho, ktorý nám dáva piť zo živej vody Evanjelia. Dnes snímajú z kríža Toho, ktorý sňal z našich pliec bremeno hriechu. Dnes sa pohrebnými plachtami obvíja Ten, ktorého predtým obvili do plienok. Dnes sa do hrobu kladie Ten, ktorého predtým položili do jaslíčiek. Dnes sa do útrov zeme ukladá Ten, ktorý sa predtým narodil v útrobách jaskyne. Dnes ľudia zabili Toho, ktorý prišiel darovať život všetkým.

Bratia a sestry! Kríž sa dnes týči nad zemou, no nie ako znak pokory pred zlom, no ako znak víťazstva nad ním. Kríž sa dnes týči nad zemou nie ako hrozná zbraň trestu, no ako víťazný štít veriaceho človeka. Kríž sa dnes týči nad zemou nie ako symbol poníženia, no ako obraz slávy a triumfu.

Hľa, obeta, žertva tajomná a dokonalá – vierou a láskou pristúpme, nech sa aj my staneme účastníkmi večného života.

Amiň. Christos posredi nas!

Protodiakon Ján Husár

O TRPEZLIVOSTI

Kresťania znášajúci súženia, urážky, choroby a boje od zlých duchov s vierou, získavajú slávu mučeníkov. **(Sv. Makarij Velký)**

STARODÁVNA KÁZEŇ NA SVÄTÚ A VEĽKÚ SOBOTU **Zostúpenie Pána do pekla**

Čo sa stalo? Na Zemi nastalo veľké ticho, veľké ticho a pusto. Veľké ticho, lebo Kráľ usnul. Zem sa zľakla a stíchla, lebo Boh v tele usnul a zobudil spiacich od vekov. Boh v tele zomrel a otriasol podsvetím.

Ide, aby našiel prvého človeka ako blúdiacu ovečku. Túži prísť k sediacim v tme a tieni smrti, ide uzdraviť z choroby väzňa Adama a väzenkyňu Evu, ich Boh a zároveň ich syn.

Prišiel k ním Pán, držiak zbraň víťazstva Kríž. Uvidiac Ho, praotec Adam, naplnený úžasom a bijúc seba do hrude, ku všetkým zvolal: „**Pán môj je so všetkými nami!**“ A Christos Adamovi odpovedal: „**I s duchom tvojim!**“ A rukou ho pozdvihnúc, povedal: „**Vstaň, spiaci, z mŕtvych vstaň, a osvieti ťa Christos...**“

„Ja, som tvoj Boh, pre teba som sa stal tvojím synom. Tebe a všetkým tvojim potomkom teraz hovorím a mojou mocou všetkým väzňom prikazujem: vyjdite; ponoreným do tmy: osviette sa; a spiacim: vstaňte.

Adam, tebe hovorím: zobuď sa, spiaci! Lebo som ťa nestvoril, aby si bol uväznený v pekle. Vstaň z mŕtvych, lebo ja som život tých, kto bol mŕtvy. Vstaň, dielo mojich rúk, vstaň, stvorený na môj obraz. Vstaň, pôjdeme odtiaľ, ty vo mne a ja v tebe, zjednotení a nerozlúčni.

Pre teba som sa ja, tvoj Boh, stal tvojím synom, pre teba som ja – Pán – prijal podobu služobníka. Pre teba som ja, sediaci na nebesiach, prišiel na Zem a zostúpil do jej hĺbín. Pre teba, človek, som sa stal bezmocným človekom, ale slobodným medzi mŕtvymi. Pre teba, ktorý si opustil rajskú záhradu, som bol ja v sade zradený Židom a v sade aj ukrižovaný. Pozri na moju tvár, ktorá bola pre teba oplúťá, aby som ti mohol vrátiť ducha, ktorého som do teba kedysi vdýchol. Pozri: na mojej tvári sú stopy úderov, ktoré som znášal, aby som vrátil môj obraz tvojej znetvorenej tvári.

Pozri na moje plecia, vystavené bičovaniu, ktoré som znášal, aby som odstránil bremeno hriechov, ktoré zaťažovalo tvoje ramená. Pozri na moje ruky, surovo pribité na Drevo kríža pre teba, ktorý si kedysi natiahol svoje ruky k drevu zla.

Usnul som na kríži a kopija prebodla moje rebro pre teba, ktorý si usnul v raji a Evu, ktorá bola z tvojho rebra stvorená. Moje rebro zahojilo ranu. Moje usnutie ťa vyviedlo zo spánku smrti, moja kopija zničila kopiju, ktorá bola namierená do teba.

Vstaň, pod' odtiaľ. Satan ťa vyviedol zo zeme raja, ja ťa teraz vediem už nie do raja, ale aby sme spolu sedeli na nebeskom tróne. Je ti zakázané pristúpiť k drevu, ktoré kedysi bolo obrazom života, lebo ja sám, ktorý som Život, som teraz spolu s tebou. Kedysi bol k tebe postavený anjel, ktorý ťa chránil ako sluha; teraz ti všetci anjeli budú vzdávať úctu, aká patrí Bohu. Nebeský trón je už pripravený, pripravení sú aj obsluhujúci, svadobná sieň, roznesené pokrmu, pripravené večné obydlie, pokladnica blaha je otvorená, aj brána do Nebeského Kráľovstva, ktoré je pre teba pripravené od stvorenia sveta, je otvorená“.

Preložil z ruského jazyka: **Prot. Marek Ignacik**

Neznámy autor

Slovo k Christovmu Vzkrieseniu

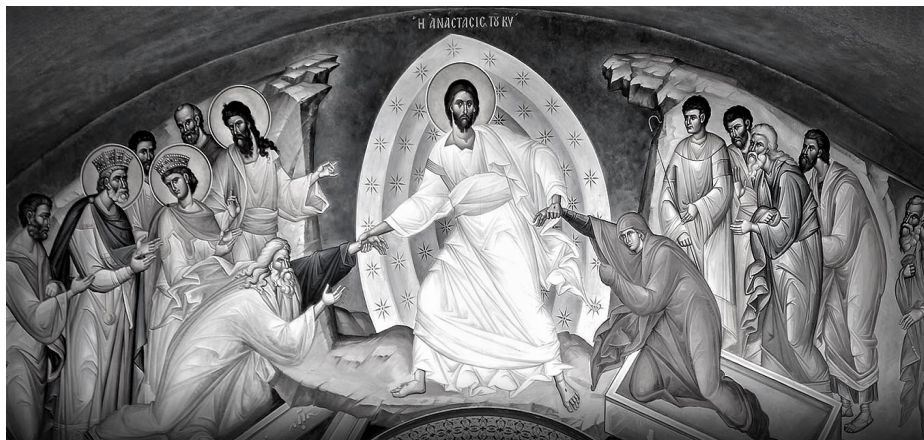
Dnes Pravoslávna cirkev na celom svete slávnostne oslavuje **Christovo Vzkriesenie**. Je to základ kresťanskej viery v Boha! Vystáva kardinálna otázka: **Prečo je vzkriesenie Isusa Christa také dôležité?** Je dôležité z niekoľkých dôvodov.

Po prvé, svedčí o obrovskej moci samotného Boha. Veriť vo vzkriesenie vlastne znamená veriť v Boha. Ak Boh existuje a ak stvoril vesmír a má moc nad ním, tak má ako Všemohúci moc vzkriesiť mŕtvych. Ak nemá takú moc, potom nie je Boh všemohúci a nie je hoden našej viery a uctievania. Len On, ktorý stvoril život, môže vzkriesiť po smrti, len On môže zmeniť takú ošklivosť, akou je smrť s rozkladom ľudského tela a iba On môže odstrániť žihadlo, ktorým je pre človeka vedomie vlastnej smrti, a ukázať víťazstvo nad hrobom (1Kor 15, 54-55). Vo vzkriesení Isusa Christa z hrobu Boh nám pripomína Jeho absolútnu vrchovanosť nad životom a smrťou.

Po druhé, vzkriesenie Isusa Christa je svedectvom o vzkriesení ľudských bytostí, ktoré je základným princípom kresťanskej viery. Na rozdiel od všetkých ostatných náboženstiev, kresťanstvo má Zakladateľa, ktorý prekračuje smrť a sľubuje, že Jeho nasledovníci budú robiť to isté, že budú ako osobnosti žiť večne! (Teda nie ako veci či zvieratá, do ktorých sa prevtelia!) Všetky ostatné náboženstvá boli založené človekom a prorokmi, ktorých všetkých koniec bol v ich hrobe. Ako kresťania nachádzame potešenie v tom, že náš Boh sa stal Človekom, zomrel za naše hriechy a vstal z mŕtvych na tretí deň. Hrob Ho ako Božieho Syna neudržal. On žije a sedí dnes po pravici Boha Otca v nebesiach.

V 1. Liste Korintským 15. kap. Pavol podrobne vysvetľuje význam Christovho Vzkriesenia. Niektorí ľudia v Korinte totiž neuverili vo vzkriesenie z mŕtvych a tak v tejto kapitole Pavol uvádza šesť katastrofálnych následkov toho, keby neexistovalo vzkriesenie:

- 1) kázať Christa by bol nezmysel (verš 14);
- 2) viera v Christa by bola zbytočná (verš 14);
- 3) všetci apoštoli (svedkovia vzkriesenia) by boli klamári (verš 15). Prečo by však za klamstvo podstúpili všetci (okrem Jána) mučenícku smrť? Veď ľudia podstupujú smrť len za pravdu, tú, o ktorej sú skalopevne presvedčení, nie za lož!
- 4) nikto by nebol vykúpený z hriechu (verš 17) a tým ospravedlnený pred Bohom;
- 5) všetci bývalí veriaci by neodvratne zahynuli (v. 1.) veď by neexistovalo vzkriesenie;

6) kresťania by boli najpoľutovaniahodnejší ľudia na Zemi, veď sa zdržiavajú pozemských rozkoší, aby dosiahli večnú blaženosť po svojej smrti (verš 19), teda niečo, čo nejestvuje. Ale Christos naozaj vstal z mŕtvych a je „**prvotina zosnulých**“ (verš 20), čo nás uistuje, že aj my Ho budeme nasledovať vo vzkriesení. Inšpirované Božie Slovo zaručuje vzkriesenie veriacich pri druhom príchode Isusa Christa. Takáto nádej a istota vrcholí v skelej piesni triumfu, ako Pavol píše v 1Kor 15,55: „**Smrť, kde je tvoj osten? Kde, peklo, tvoje víťazstvo?**“ Ako sa tieto záverečné verše vzťahujú na dôležitosť vzkriesenia? Pavol odpovedá: „**A tak, moji milovaní bratia, buďte pevní, neochvejní, vždy horliví v diele Hospodinovom vediač, že vaša práca nie je márna v Hospodinovi**“ (verš 58). On nám pripomína, že (pretože vieme, že budeme vzkriesení k novému životu) môžeme trpieť prenasledovanie a hrozby pre Christa (verše 29-31) rovnako ako On. Môžeme nasledovať príklady tisícov mučeníkov, ktorí v priebehu dejín radi vymenili svoj pozemský život za večný život skrze vzkriesenie. Vzkriesenie je triumfálne a slávne víťazstvo pre každého veriaceho.

Isus Christos zomrel, bol pochovaný a vstal z mŕtvych na tretí deň podľa Písma. A On príde znova! Mŕtvi v Christovi budú vzkriesení a tí, ktorí zostanú a budú nažive počas Jeho príchodu, budú premenení a prijmu nové, oslávené telá (1Tes 4,13-18). Prečo je vzkriesenie Isusa Christa dôležité pre záchranu? Lebo dokazuje, že Boh prijal Isusovu obeť- Jeho vykupiteľskú smrť, ktorou zotrel naše hriechy a získal nám večný život, veď po Jeho smrti nasledovalo slávne Vzkriesenie! To dokazuje, že Boh má moc vzkriesiť z mŕtvych. To zaručuje, že tí, ktorí veria v Christa, nezostanú mŕtvi, ale budú vzkriesení k večnému životu. To je naša blahoslavená nádej! V Pravoslávnej cirkvi sa oslava Vzkriesenia Christa nazýva **Nedeľa Paschy** alebo **Nedeľa Vzkriesenia** a je najväčším sviatkom cirkevného roka. Oslava vzkriesenia Isusa Christa (Pascha) sa predlžuje na celý týždeň, ktorý nesie označenie Svetlý týždeň. Obdobie Paschy trvá od Nedele vzkriesenia do stredy pred Vznesením Hospodina, teda 40 dní.

Najdôležitejšou bohoslužbou nedele Paschy je **utreňa Vzkriesenia**, ktorá sa slúži v nedeľu ešte pred východom slnka (na Slovensku a u východných Slovanov) alebo o polnoci zo soboty na nedeľu (na Balkáne). Pred ňou sa niekde zvykne slúžiť polnočnica, počas ktorej sa pren-

esie pláštenica z katafalku (symbolického hrobu) na prestol (oltár), čo symbolizuje Christovo vzkriesenie. Typickým obradom Nedele Paschy je aj posvätenie paschálnych (veľkonočných) pokrmov, ktoré sa väčšinou koná vonku pred chrámom. Pred posvätením jedál alebo po ňom (ak sa posvätenie jedál koná hneď po paschálnej utreni) sa slávi Liturgia svätého Jána Zlatoústeho so slávnostným Jánovým Evanjeliom, ktoré nám potvrdzuje, že Božie Slovo - Jeho Syn Isus Christos je súvečný s Otcom a je od počiatku - teda od večnosti: „**Na počiatku bolo Slovo, to Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh**“ (Jn 1, 1). A toto sväté Božie Slovo sa uponižilo, prišlo na Zem, vtelilo sa a narodilo sa z Bohorodičky Panny Márie, aby nám - celému ľudstvu prinieslo vykúpenie, odpustenie hriechov a večný život v nebesiach!

Christós voskrése! Voistinnu voskrése!

-SHB-

Світле Христове Воскресеніє

Своїм Воскресенієм переміг наш Спаситель два найгірші неприятелі людського життя – смерть і гріх. Тоты двоє ся зродили тогды, кедь першый чоловік переступив Божу волю. В Раю чоловік не знав ани смерть, ани гріх, ани страх, але ани ганьбу. Жыв у близкосты живого Бога а тишыв ся з Ёго любви. Не знав смерть, зато ся не бояв. Кедь быв безгрішным, не знав ани ганьбу з гріху. Такой як першый чоловік згрішыв, страх і ганьба вступили до ёго жытота.

Адамовы потомкы з поколіня на поколіня веце і веце упадали, з ганьбов грішыли і зо страхом умерали. Кедь ся людський род дістав до крайнёй безнадії, тогды ся появив небесный Спаситель – Ісус Христос. Навікы безгрішний, навікы безсмертный. З любви к чоловікови взяв на Себе людське тіло і

наложыв на Себе цілу гору людських гріхів. Гріх був такой тяжкый і страшный, же під ёго беременом упав і сам Сын Божый до гробу. Якраз із того блаженого гробу вытекла про людський род ріка безсмертного жытота.

Дахто ся може опросити: „**Чом люде все вмерають, кедь Христос смерть переміг?**“ Каждый хто ся народив з матери, одходить з того жытота через смерть і гріб. Такой є закон. Но про нас, умераючих в Христови, ся уж смерть не явить хмаров пропастьєв, але народжінём про новыи жытот а наверхнутя до своёй домовины. Гріб про нас уж не є вічнов тмов, але дверями, в котрых нас чекають світлы ангелы. Так смерть переміг Своім віязством. Зато і апостол Павел говорит: „**Бо мій жытот - то Христос, а смерть ня лем обогатить**“ (Флп 1, 21).

Дахто далшый ся може опросити: „**Чом люде все грішать, кедь Хрістос гріх переміг?**“ Хрістос досправды гріх переміг. Переміг го Своім безгрішным початём, своїм чістым і безгрішным животом на землі. Переміг як Справедливый терплячий на хресті, но наконець прияв вінець вітязства Своім Воскресенієм. Став ся ліком проти гріху. Чоловік інфікований гріхом ся може вылічити лем Хрістом. Тот, хто не хоче грішыти, може наповнити своє желаня лем з помочов Хріста.

Ісус Хрістос є в історії людства тым найвекшым Доктором. Дав людем лік проти хвороті хворот – гріху, котрый є основов вшыткых душевных і тілесных страждань людей. І кедь люде все грішать, і вмерають у своїх гріхах, то не значить, же Хрістос не выграв над гріхом. Просто Хріста не знають а ани Го не приімають як Лік. Знаючи чоловіка і ёго слабости приказав наш Спаситель вірным приімати Себе як їдло і напої у видимій формі хліба і вина. Тото зробив з

безконечной любви к чоловікови. Став ся приступным про нас. „**Хто їсть моє тіло і пе мою кров, тот перебувать у мї а я в нїм. Як мене послав живый Отець а я жыю через Отця, так і тот, хто мене їсть, буде жыти через мене**“ (Йн 6, 56-57).

Грішны ся кормлять гріхом а од нёго помалы гынуть. Но тоты, котры ся кормлять живым Богом, оживають. Блажены суть тоты, котры выпробовали і покоштовали тоту тайну у своїм животі. Такых людей можеме назвати сынами світла і дітми благодати.

Своім Воскресенієм переміг Ісус Хрістос гріх і смерть, розвалив хмарне царство діавола і выслободив рабскый людський род. Ёму належить честь і слава, ведно з Отцём і Св. Духом на віки віків.

Прот. Йосиф Балберчак

Kázeň na Christovo Vzkriesenie

Vo imjá Otcá i Sýna i Svjatáho Dúcha!

CHRISTÓS VOSKRÉSE!

Прийдите vozrádujemsja Hóspodevi! Drahí bratia a sestry, v tieto krásne svetlé dni Christovho Vzkriesenia, kedy všade v chrámoch, doma, ale aj medzi sebou radostne zvolávame Christós Voskrése!, podme a všetci sa radujme! Celý svet, celé stvorenstvo nech oslavuje.

My, ktorí sme dostali Christovým Vzkriesením spásu a život večný, neprestajne zvolávajme: **Christós voskrése!** Ved' doteraz nad nami panovala smrť, ale teraz, ak sa zjednocujeme s Christom, smrť nad nami nemá žiadnu moc. Doteraz, aj keby sme sa snažili žiť spravodlivo, nijako by nám to nepomohlo, lebo pádom našich prarodičov smrť nad nami získala moc.

No Boh, ktorý stvoril „svojou rukou Adama“, stvoril ho pre „nesmrteľnosť“. Teraz však **„smrť bola umŕtvená, a peklo s ňou vyplienené, ukrižovaný a vzkriesený Christos zavládol. On nám daroval neporušenosť tela, On nás pozdvihuje a daruje nám vzkriesenie.“**

Ako sme mohli počuť na utrení

Velkej Soboty – Christos zostupuje na Zem, aby zachránil Adama a na Zemi ho skutočne nachádza, dokonca do pekla ho išiel hľadať.

Peklo **„vsejadec“** (všetko požierajúce), ako nám hovoria bohoslužobné texty Velkej Soboty, prijalo v útrobe kameň života (Christa) a vypustilo všetkých mŕtvych, ktorí boli ním od večnosti pohltení.

Takto sme Ním oslobodení od všetkých múk hriechu, ako to vznešene vyjadrujú bohoslužobné texty: **„Prijmúc ľudskú prirodzenosť, bez zmeny ju vzniesol na nebesia“** a prinavracia nám synovstvo.

Uvedomme si tieto slová: **je nám prinavrátené synovstvo**, nielenže Vzkriesením Isusa Christa je nám daný život večný, no je nám aj **prinavrátené stratené synovstvo s Bohom!**

Možno niekto povie: „Ako Christos zvíťazil nad hriechom, keď aj naďalej existuje hriech, naďalej sme hrdí, nadúvame sa?“ Christos skutočne zvíťazil nad hriechom. Porazil ho svojím bezhriechným počatím a narodením a premohol ho svojím čistým životom na Zemi. Premohol ho ako Spravodlivý, ktorý trpel na kríži a nakoniec korunoval všetky tieto víťazstvá svojím slávnym Vzkriesením.

Stal sa Liekom, liekom na hriech, preto ten, kto je nakazený hriechom, môže byť uzdravený iba Christom. Kto nechce hrešiť, môže svoju túžbu naplniť iba pomocou Isusa Christa.

Ak aj naďalej hrešíme, neznamená to, že Christos neprekonal hriech, ale znamená to, že nepoužívame správny liek na svoje smrteľné choroby, ktorým je Christovo Telo a Jeho životodarná Krv - jediný liek, ktorým sa môžeme uzdraviť.

Možno niekto povie: „Ako Christos zvíťazil nad smrťou, keď ľudia aj naďalej zomierajú?“ No pre nás, ktorí zomierame v Christovi, smrť pre nás už nie je mračnou priepastou, ale naopak, narodenie pre večný život.

Pre nás, ktorí sa snažíme žiť s Christom, je smrť posledná prekážka k našej prítomnosti s Bohom, ale vďaka Christovi je táto prekážka tenká ako pavučina.

Ako hovorí svätý Ján Zlatoústý vo svojom slove na Paschu: **„Smrť, kde je tvoj osteň? Peklo, kde je tvoje víťazstvo?“** Peklo ako návnadu prijalo Christove telo, no háčik, na ktorý sa chytilo, je Christove Božstvo. Peklo prijalo Zem a zrazilo sa s nebom. Prijalo to, čo videlo a padlo do toho, čo nevidelo. Amiň!

Jerej Milan Petrisko

MEDZI NEBOM A ZEMOU (IX.)

Lampada

Povieme si niekoľko slov o lampade, ktorú zapalujeme v chráme, ale aj doma pred ikonami Bohorodičky, Christa a rôznych svätých, ktorých máme vo veľkej úcte. Svätý Nikolaj Velimirovič (Nový Zlatoústy) hovorí o siedmych dôvodoch, prečo zapalujeme lampady.

1. Naša viera je ako svetlo. Christos povedal: **„Ja som svetlo sveta“** (Jn 8, 12). Svetlo z lampady nám symbolizuje svetlo, ktorým Christos osvecuje naše duše.

2. Pripomenúť si, že náš život má byť osvetlený ako život svätých, ktorých apoštol Pavel nazval **„deťmi svetla“** (Ef 5, 8).

3. Aby sme odsúdili naše hriešne skutky svetlom, naše hlúpe myšlienky a želania a zároveň sme sa vrátili na cestu svetla Evanjelia. Aby sa Božie slovo do nás vteliло: **„Nech vaše svetlo svieti pred ľuďmi, aby oni uvideli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca nebeského“** (Mt 5, 10).

4. Pri zapálenej lampade si vždy spomenuli na modlitbu. Zakaždým, keď sa zapaluje lampada sa nezapomínajte pomodliť.

5. Aby sme porazili strach v silách tmy, ktoré na nás útočia pred a počas modlitby a snažia sa odpútať našu myseľ od Boha. Zlí duchovia milujú tmu a boja sa svetla, svetla Christovho, ktorý svieti tým, ktorý Ho milujú.

6. Aby sme v nás vzbudili obetavosť a štedrosť; to znamená ako s pomocou oleja sa v lampade rozhorí knôť, tak aj naša vôľa sa zapaluje od plameňa lásky ku Christovi a poslúcha Božiu vôľu.

7. Aby sme pamätali na to, že ako sa nezapáli lampada bez pomoci našich rúk, tak sa nerozhorí ani vnútorná lampada srdca bez rúk Boha. Dielami našich cností sú knôť a olej, ktoré sú potrebné, aby horel oheň Svätého Ducha.

Zapálenie lampady s olivovým olejom je naša malá obeta – dar, symbol vďaky a lásky, ktorú my prinášame Bohu za Jeho veľkú obetu, ktorú Christos priniesol za nás. Týmto darom a našou modlitbou ďakujeme Bohu za život, za zdravie, za spásu, za všetko, čo nám zo svojej nevýslovnej lásky Boh dal.

V predvečer Zvestovania (csl . Blahoviščenija) 24. marca 1942 bol otec Štefan v meste Drama (Grécko) vo svojej rodnej dedine, ktorá bola počas druhej svetovej vojny okupovaná Bulharmi. Strach, bolesť, hlad dosiahli hroznú rozmery. Smrť kosila mladých aj starých ľudí každý deň, ale navyše zomierali deti. Medzi vzdialenými príbuznými otca Štefana bola aj jedna teta, ktorá bola vdova s piatimi deťmi. Jej muža zabil okupanti v boji pred pol ro-

kom 29. septembra 1941. Z potravín jej zostalo trochu olivového oleja a hrst kukuričnej múky. Večer si pomyslela, že na zajtra v deň sviatku Zvestovania jej zostalo veľmi málo jedla na to, aby nakrмила svoje deti. V tej chvíli jej padol zrak na lampadu, ktorá bola zavesená pred ikonami a pomaly zhasínala. Táto žena stala pred rozhodnutím: Nechať olej pre svoje hladné deti, alebo ho dať do lampady pred ikonou Zvestovania? Prežehnala sa a povedala Presvätej Bohorodičke: „Presvätá Bohorodička! Pre Teba zapálím lampadu, pretože sviatok Zvestovania

je veľmi vážny a dôležitý pre našu vieru, a ty nakrmiš moje deti“. Zobrala olivový olej a zapálila lampadu Bohorodičky. Radostné svetlo ožiarilo celý biedny dom a srdce tejto matky sa s radosťou upokojilo. Lampada im svietila počas večernej modlitby aj počas spánku. Na druhý deň po svätej Liturgii otvorila táto biedna žena skrinku, aby zobrala trochu oleja a onemela. Čo to vidí? Nádobu na olej bola plná až po okraj a vo vnútri sa nachádzali aj dve vrecia múky a cestoviny! Veľakrát sa prežehnávala a ďakovala Bohu a Bohorodičke za veľký zázrak, ale nikomu nič nepovedala. Počas dvoch rokov z tohto oleja nič neubudlo a múka zostala tak ako ju našla na začiatku a to v dome bolo šesť hladných ľudí. Tento olej a múku pritom ešte vymieňala za iné veci, ktoré potrebovali a zároveň ich veľa krát tajne darovala tým, ktorí to potrebovali. Lampada od tohto času nepretržite svietila, potvrdzujúc neuhasínajúcim svetlom živú vieru tejto svätej ženy (АНАГНОСТОПУЛОС, С.: 2016. Беседы о литургической жизни Церкви. Санкт-Петербург. 2016, s. 27).

ThDr. Ján Pilko, PhD.

Myšlienky niektorých otcov Cirkvi o pokání (4)

Kázeň Cirkvi o pokání vytvorila jednoznačné učenie o pokání ako tajomstve. Podľa učenia Cirkvi pokání je taká svätoslužba, v ktorej veriacemu človeku po jeho ústnom vyznaní vlastných hriechov pred kňazom, ktorý viditeľným spôsobom vyslovuje slová odpustenia, je mu neviditeľné udelené rozhršenie a odpustenie jeho hriechov samotným Isusom Christom.

Aké dispozície sa vyžadujú od kajúcnika? Od kajúcnika sa vyžaduje predovšetkým sklúčenosť nad svojimi hriechmi. „**Vy, bratia milovaní, učí sv. Kyprián, keď činíte pokánenie a sužujete sa, skúmajte vaše hriechy, priznajte si ťažkú vinu svojho svedomia, otvorte oči srdca k pochopeniu vášho priestupku. Čím viacej sme zhršili, tým viac sme povinní plakať!**“ (O padlých, kap. 35). „**Ak teda plač Petra, učí sv. Ján Zlatoústý, zahladil tak veľký hriech, či sa tebe nezahladí hriech, ak budeš plakať? Lebo zrieknuť sa svojho Pána bol priestupok nie malý, ale veľký a veľmi vážny - a predsa slzy zahladili hriech. Plač aj ty nad svojím hriechom, no plač nie prosto a nielen naoko, ale horko, ako plakal Peter; vyved' potoky slz zo samej hĺbky duše, aby Pán, zmilujúc sa, odpustil ti previnenie**“ (Sv. J. Zlatoústý, Tvorenieja, t. 2, kn. 1., Besedy o pokajaniiji III, s. 329, SPB 1896). Tým svätí otcovia napomínali, že sklúčenosť a plač majú byť nie o tom, že hriech je hodný pokarhania a môže uvaliť na nás nešťastie, ale o tom, že hriechom zarmucujeme vznešeného Dobrodin-

ca a Otca, že sme prejavili Mu nevďačnosť, stali sa nehodnými Jeho služobníkmi. **„Keď sme zhrešili, píše ten istý svätý učiteľ, plač a stonaj nie o tom, že budeš pokarhaný, lebo to nič neznamená, ale o tom, že si zarmútil svojho Vládcu, ktorý je tak krotký, tak ťa miluje, tak sa stará o tvoju spásu, že svojho Syna vydal. Hľa, o čom máš plakať a stonať a plakať neustále. Lebo v tom spočíva vyznanie“** (2 Kor. Bes. 4, s. 120).

Pre získanie tejto spasiteľnej skrúsenosti je nevyhnutné, podobne márnوترatnému synovi, vstúpiť do seba (Lk 15, 17), odpútať pozornosť od vonkajších predmetov rozptyľujúcich naše myšlienky a city, vytriezvieť zo svetských pôžitkov a rozptýlení, hoci aj nevinných, a sústrediť sa na svoj duševný stav. Potom, podobne márnوترatnému synovi, analyzovať stav svojej duše a poznať, či nie sú v nás hlboko zakotvené hriešne náklonnosti, návyky, chyby a vášne. Aké hriechy najviac a častejšie ako iné opakujú sa u nás? Na čo je obrátená naša pozornosť? Čím je zaujatá naša myseľ? K čomu nás priťahuje naše srdce? V čom vidíme náš poklad, naše bohatstvo, lebo, podľa Isusa Christa, **„kde je tvoj poklad, tam bude i tvoje srdce“** (Mt 6, 21). Súčasne s tým treba si predstaviť stav ozajstných kresťanov pevných vo svojej viere v Boha, spokojných vo svojej činnosti, a porovnať svoj hriešny stav so stavom takýchto ľudí, pocítiť lásku Otca nebeského k človeku, ktorý neustále očakáva náš návrat k Nemu a rozpomenúť sa na tú radosť, aká, podľa slov Spasiteľa, býva na nebi pred anjeli Božími nad každým hriešnikom, čo robí pokánie (Lk 15, 10).

Od kajúcnika sa okrem toho vyžaduje pevný úmysel zanechať hriech a napraviť svoj život. Avšak, aké je to pokánie, keď nieto želania napraviť sa? Aká je to spoveď, keď nie je sprevádzaná úmyslom viac neopakovať vyznaný hriech? Nie ten vyznáva svoj hriech, kto povedal: ja som zhrešil, a potom zostáva v hriechu, ale ten, kto, podľa slov žalmistu **„odhalil svoju nepravosť a nenávidel ju“** (Ž 35, 3). Aký úžitok prinesie chorému starosť lekára, keď trpiaci chorobou pevne sa drží toho, čo pôsobí ničivo pre neho, pre jeho život? Tak podobne nieto nijakého úžitku z odpustenia nepravdy tomu, kto aj naďalej koná nepravdu a od prepáčenia z nemravného života tomu, kto aj naďalej pokračuje v nemravnom živote. Milosrdný Boh chce, aby žijúci v hriechoch a potom sľubujúci začať žiť nový život v Bohu skoncoval s minulosťou a po vykonaných hriechoch učinil začiatok, aby sa istým spôsobom obnovil v živote cez pokánie. **„Pre kajúcnikov k spásu je nepostačujúce iba samotné zanechanie hriechov, im sú potrebné aj plody (ovocie) hodné pokánia“** (Tvorenija Vasilija Velikogo. T. VI. 58, 59. T. VI. 361). Sv. Ambróz Milánsky píše: **„Kto prináša pokánie, ten nielenže musí omyť svoj hriech slzami, ale predošlé previnenia zakryvať dobrými skutkami, aby sa mu nepočítal hriech“** (Ambróz Milánsky, De poent. 11, 5. p. 35). Kvôli tomu kajúcnik má, podobne márnوترatnému synovi, vzbudiť v sebe pevné rozhodnutie bez otáľania

zanechať svoj hriešny život, pokorne vyznať svoj hriech pred kňazom a získajúc od neho rozhrešenie, začať nový, bezúhonný život.

Od kajúcnika sa ďalej vyžaduje viera v Isusa Christa a nádej na Jeho milosrdenstvo. Nevyhnutná viera v Christa, že On ako Baránok Boží, ktorý berie na seba hriech sveta (Jn 1, 29), vynesol na seba trest za všetky naše hriechy, že Jeho zásluhy nekonečnej hodnoty a dôstojnosti pokrývajú v hojnosti všetky naše nespočetné hriechy. Preto, hoci by bolo akokoľvek hlboké naše súženie o hriechoch a pevný úmysel napraviť svoj život, nikdy by sme neboli hodní získať od Boha odpustenie bez viery v Pána Isusa Christa. On je „**Prostredník medzi Bohom a ľuďmi, človek Christos Isus, ktorý dal seba ako výkupné za všetkých**“ (1Tim 2, 5-6). On je náš večný Velkňaz, „**preto aj môže dokonale spasiť tých, ktorí prostredníctvom Neho pristupujú k Bohu, keďže vždy žije, aby sa prihováral za nich**“ (Žd 7, 25). Prítom je nevyhnutná aj nádej na Jeho milosrdenstvo. Často nehanebné priestupky a ošklivé hriechy vykonané hriešnikom - kajúcnikom vracajú jeho myseľ do beznádeje odpustenia, do sklúčenosti a zúfalstva, avšak kajúcnik má pamätať, že nieto hriechu, ktorý by premohol milosrdenstvo a ľudomilnosť Božiu. Apoštol Pavel o tom hovorí: „**Ale kde sa rozmnožil hriech, ešte väčšmi sa rozhojnila milosť**“ (Rim 5, 20). A len čo otvorí svoje srdce ľútosťou, skrušením a nádejou na Božiu ľudomilnosť, aj Božia blahodať zostúpi do jeho srdca ako rosa alebo dážď na suchú a žiznivú zem, nasýti ho a uspokojí.

Nakoniec od kajúcnika sa vyžaduje aj ústne vyznávanie hriechov pred kňazom. Je to nevyhnutný prostriedok na vyvrhnutie zvnútra každej poškvry hriechu a tým uľaviť duši, vyjadriť silu skrušenia, ktorým je naplnená duša a žiada vyjsť von, odhaliť pred svedkom spovede svoje hriešne rany a poskytnúť mu, teda kňazovi možnosť odovzdať kajúcnikovi liečebné rady a odpustenie hriechov v mene Spasiteľa. Vnímajúc slová modlitby rozhrešenia čítané kňazom, kajúcnik má ich počúvať ako slová vyrieknuté samým Hospodinom; lebo toto všetko sa deje Jeho mocou, Jeho blahodaťou.

Prot. Peter Kormaník

VYHÝBANIE SA MÁRNIVEJ MÚDROSTI

Rozhojnenie poznania Boha býva príčinou umenšenia poznania všetkého iného. (Sv. Simeon Nový Teológ)

Dobrá nevedomosť je lepšia ako zlé poznanie. (Sv. Ján Zlatoústý)

Naozaj užitočné je to, čo môže slúžiť k dosiahnutiu večného života a nie pohodlia a dočasných radostí. (Sv. Ambróz Milánsky)

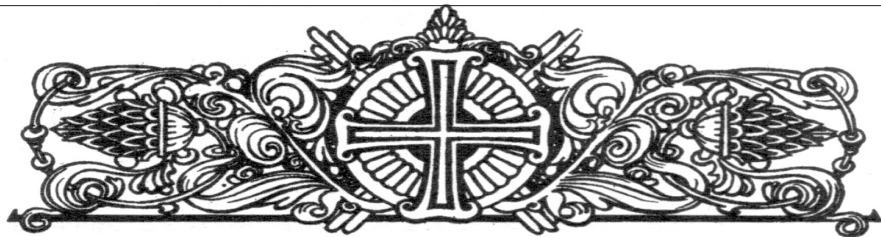
Mŕtvy je pre svätých svet a ľudia sveta. (Sv. Simeon Nový Teológ)

Iné je poznanie vecí a iné poznanie pravdy. O koľko je odlišné Slnko od mesiaca, o toľko je druhé užitočné od prvého. (Sv. Marek Askéta)

Poznanie má viesť k pravde, k mravnosti, k Bohu, k láske. (Sv. Gregor Teológ)

Um človeka zatažený tisícmi starosťami nie je spôsobilý jasne hľadiť na pravdu. (Sv. Ján Zlatoústý)

Um, túžiaci po svojej múdrosti, je bezvodý oblak unášaný vetrom ctižiadostivosti a pýchy. (Abba Falassij)

Pokánie čiňte a verte v Evanjelium (II)

Základný skutok pokánia je znovu prijatie Isusa ako svojho Pána a Spasiteľa. Uznať Boží nárok na seba. A toto sa deje vo svätom Prijímaní. Pod svätým Prijímaním rozumieme nielen prijatie Christovho Tela a Krvi v Eucharistii, ale prednostne prijatie Isusa ako Učiteľa, Jeho prijatie ako Božieho Slova. Spása spočíva v mojom osobnom znovu prijatí Isusa ako môjho Pána a Boha a zároveň môjho brata v synovstve Otca. Sv. Ján evanjelista hovorí, že Boh tým, ktorí Christa prijali, dal moc stať sa Božími deťmi (Jn 1, 12). Väčšinou, keď sa zamýšľame sami nad sebou a nad svojou hriešnosťou, považujeme za svoju najväčšiu chybu určitú danosť – sklon, s ktorým sme sa už narodili či získali výchovou alebo okolnosťami života. Niečo, za čo v podstate ani nemôžeme a s čím si sami nevieme rady. Vo víťazstve nad hriechom hľadáme svoju spásu a sme zúfalí, keď zisťujeme, že s určitými vecami nevieme, napriek najlepšej vôli, niečo pozitívne urobiť. Naše duchovné úsilie sa vyčerpáva v tom, na čo sami nemáme silu a preto po určitých sklamaniach to prijímame ako normálny stav a určitý kompromis s hriechom. Naša situácia je podobná situácii človeka, ktorý je už od narodenia chorý. Múdry lekár mu nebude vyčítať stav, v ktorom sa narodil. Môže mu však začať robiť výčitky, keď mu naordinuje účinné lieky a zistí, že ich neberie. Nech ich už neberie z akéhokoľvek dôvodu (či im neverí alebo z nedbalosti), ale od chvíle, ako existuje dostupný liek (pokánie a Eucharistia), je už plne zodpovedný za svoj stav! Toto prirovnanie dobre vystihuje, o čo ide v duchovnom živote. Christos v Evanjeliu podľa sv. Jána hovorí na adresu farizejov: **„Keby som nebol prišiel a nebol im hovoril, nemali by hriech“** (Jn 15, 22). Ale Christos prišiel a oni aj tak neuverili v Neho a tak ich hriech je v tom, že neuverili v Syna Božieho.

Isus prichádza ako Spasiteľ poslaný od Otca na našu záchranu, prichádza ako Božský a účinný liek proti našej smrteľnej chorobe. Spása spočíva v prijatí Christovej vlády a tak víťazstvo nad hriechom je potom toho ovocím a dôsledkom. Jedine Isus si dokáže poradiť s hriechom v nás. Čo to však je prijatie Božieho Syna? Prijatie Božieho Syna je prijatie Vteleného Božieho Slova. Chceme povedať, že to, čo nazývame „svätým Prijímaním“, teda prijatím Božieho Syna, nespočíva len v tom, že otvoríme svoje ústa Telu a Krvi Christa a prehltneme ich. Ja totiž nemám prijímať Isusa ako „predmet“, ako „požívatinu - potravu“, ale ako Živú Osobu. Vo svätom a životodarnom prijatí Syna Božieho ide predovšetkým o to, aby sa Božie Slovo, 2. Božská osoba stala riacim princípom môjho života, mojím Životom. Toto je prvý a základný princíp svätého Prijímania. Prvoradé je prijať Boha, ktorý sa zjavuje v svojom Slove – svojom Synovi, snaha porozumieť Bohu, v ktorom je toto Slovo ako 2. Božská Osoba, snaha zjednotiť sa s Ním v Jeho vôli. To znamená: prijať Christa ako svojho Pána a Spasiteľa. Je to zároveň základný predpoklad duchovného boja. Ak nie je Christos v nás, tak určite

prehráme zápas s diablom. A naopak, sv. Pavol vyhlasuje: „**Christos vo vás - nádej slávy**“ (Kol 1, 27). V človeku, ktorý prijal Isusa ako svojho Pána, je práve Christos na tróne jeho života. Ľudské ego (ja) je detronizované, zvrhnuté z môjho piedestálu. Všetky moje záujmy sú už poddané Božiemu riadeniu. Výsledkom je život v harmónii s Božím plánom. V živote takéhoto človeka sa objavuje ovocie a dary Ducha Svätého. V liste Galatským 5,22-23 čítame: „**Ale ovocie**

Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrotá, vernosť, miernosť, zdržanlivosť.“

O Daroch Svätého Ducha sa hovorí v 1. Liste Korintským 12. kapitola. Ako prebieha premena telesného kresťana na duchovného človeka? Christos hovorí: „**Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba! Každý deň nech vezme svoj kríž a nasleduje ma**“ (Lk 9, 23). Zaprieť seba, to znamená, zaprieť svoje ja,

svoje ego vo všetkých prejavoch. Predovšetkým ide o to, aby sa naše ego pokorilo pred Božím Slovom, aby zostúpilo z trónu, ktorý zaujalo od okamihu prvotného hriechu. Musí sa zrieknuť miesta zbožňovania, ktoré hriechne zaujalo, a uvoľniť ho Bohu, ktorému Jedinému patrí. Trón života patrí Božiemu Slovu. Zapretie seba, to je snaha zrieknuť sa tohto vedúceho postavenia môjho JA vo svojom živote. Nežiť svoj život, ale žiť Božie Slovo. Zapretie seba je snahou získať slobodu od svojho ega. Nechcieť byť stredom všetkého, nevzťahovať všetko na seba, nechcieť, aby všetci krúžili okolo mňa. Bez tohto základného skutku nemôžeme produkovať dobré hrozno; budeme rodiť len divé a trpké plánky. Úrodu dokážeme prinášať len v dôvernom kontakte s Isusom, ktorý jediný je pravým Viničom. Miazgou, ktorá preniká do nás z tohto tajomného Viniča, je blahodať Ducha Božieho. Musíme zostať s Christom spojení, lebo bez Neho uschneme a stratíme vitalitu. Je nutné zostať v ňom, lebo len tak aj On ostane v nás.

Isus sa zjavuje ako Mocný Život. Často nariekame nad slabosťou svojho života, či už ide o krehkosť telesnú, lebo podliehame rôznym chorobám, ale aj nad krehkosťou morálnou, lebo podliehame hriechu. Robíme to, čo sami vzápätí odsudzujeme. Chováme sa nenormálne a nemorálne. Plačeme nad biedou, v ktorej žijeme, ale nevieme si pomôcť. Prvotný hriech vytvoril akýsi „pancier“ medzi nami a Bohom, takže sa akoby navzájom „nevnímame“. Veď vševediaci a všetko vidiaci Boh hľadá človeka, ako by ho ani nevidel: „**Adam, kde si?**“ (1Mjž 3, 9). Boh a človek sa po hriechu už nevnímajú a vôbec si nerozumejú. Neexistujú v tom istom duchu, na tom istom „leveli“. Sú voči sebe ako dva rozdielne počítačové operačné systémy, ktoré sú inak nastavené a nespolupracujú spolu. Kvôli tejto tragédii prišiel Isus, aby nás naučil, ako znovu nadviazať prerušené životodarné spojenie skrze vieru, nádej a lásku a aby nám znovu zjavil krásu a moc Bohočloveka. Božie Slovo je ako operačný systém, ktorý si musíme vo vlastnom záujme nainštalovať na svoje tvrdé srdce (hard disk), aby sme sa

stali pre Boha prijateľní. A tak ako pred inštaláciou je dobré prečítať si, na čo daný systém slúži, čo vyžaduje a čo spôsobuje, tak aj my, ak chceme Isusa prijať, musíme najprv poznať Božie Slovo, aby sme vedeli, čomu hovoríme svoje „áno“. A tak ako pred prijatím nového operačného systému prebieha formácia disku, ktorá zmaže všetky predošlé súbory, tak sa aj my musíme zriecť svojho predošlého spôsobu života, hriešnej existencie zameranej len na seba, aby sa v nás krása tohto nového operačného systému, ktorý sa nazýva „Christos – Bohočlovek“, mohla úplne prejaviť. Isusa máme prijať ako Slovo, ako Telo, ako Život, ako Pravdu, ako svoju Cestu. Kto to robí, stáva sa Božím priateľom, synom a dcérou Najvyššieho, Christovým bratom a sestrou. Kto to nerobí, tak aj keď chodí do chrámu, ešte stále nepatrí do okruhu Božích priateľov.

Vnútorne pokánie kresťana môže mať veľmi rozmanité prejavy. Sväté Písmo i otcovia Cirkvi zdôrazňujú zvlášť tri spôsoby: pôst, modlitbu a almužnu, ktoré vyjadrujú obrátenie sa vo vzťahu k sebe samému, vo vzťahu k Bohu a vo vzťahu k blížnym. Čítanie Sv. Písma, modlitba Liturgie hodín (tzv. „časy“) či ostatných modlitieb a stálej Isusovej modlitby, každý úprimný úkon pocty Bohu alebo zbožnosti v nás oživuje ducha obrátenia a kajúcnosti a prispieva k odpusteniu našich hriechov. Čítanie Sv. Písma má tiež silu. Slová Evanjelia však neúčinkujú čírym vypočutím či prečítaním, ale spôsobujú odpustenie natoľko, nakoľko sú ony nami prijímané do duše s úprimnou vierou. Vtedy totiž rozväzujú v človeku sily, ktoré sú schopné premeniť štýl života, čiže prehĺbiť vieru, nádej a lásku. Obrátenie a každodenné pokánie nachádzajú svoj prameň a svoj pokrm práve vo svätej Eucharistii, pretože v nej je sprítomnená obeť Christa, ktorý nás zmieril s Bohom: ňou sú živení a posilňovaní tí, ktorí naozaj žijú z Christovho života: Eucharistia je ako liek, ktorým sme zbavovaní každodenných vín a chránení pred smrteľnými hriechmi.

Snaha o časté sv. Prijímanie nás vedie k duchovnému boju. Keď sa účasť na Eucharistii zakladá na hlbokej viere, že sa ňou prehľbuje spoločenstvo s Christom, ale aj s ostatnými prijímajúcimi, to spôsobuje obnovenie života a odpustenie hriechov. Dôvod spočíva v tom, že pri takej účasti prijímajú veriaci spoločne Telo, ktoré sa obetuje za nich, a požívajú spoločne Krv, ktorá sa vylieva za nich na odpustenie hriechov. Práve sv. Prijímanie rieši náš najväčší problém, našu bezbožnosť a hriešnu sebestačnosť. V ňom sme vyzvaní prijať Isusa Christa ako svojho Hospodína a Spasiteľa. V ňom sa učíme aj eucharistickému životnému štýlu, vďačnosti voči Bohu a oslave Boha.

Snaha o časté sv. Prijímanie nás vedie k duchovnému zápasu s hriechom, ktorý vládne v našich srdciach, pretože vieme, že znečistení hriechom nemôžeme pristúpiť k sv. Prijímaniu! Každodenné pokánie nachádza svoj prameň a svoj pokrm v Eucharistii. Snaha o časté sv. Prijímanie nás vedie k duchovnému zápasu. U mnohých kresťanov sa akosi úplne vytratilo vedomie, že s hriechom treba zápasiť! Nielen ho vyznávať v spovedi, ale ho aj vnútorne v sebe odsúdiť a rozhodnúť sa úprimne už ho viac nepáchať, vnútorne mu aktívne odporovať. Mnohí kresťania prijímajú hriech ako realitu, s ktorou sa človek akosi musí vyrovnáť, a hľadajú všetky možné i nemožné výhovorky a kompromisy, aby v tomto svete, ovládanom hriechom, mohli nejako „bez úrazu“ prežiť. Zápas s hriechom však spočíva v tom, že nerobíme to, čo sami chceme, lebo naša vôľa nás tiahne ku zlému. Musíme robiť to, čo vyžaduje Christos. On

je náš životný štýl. Nemôžeme koketovať s hriechom, keď chceme, ak už nie denne, tak aspoň častejšie, pristupovať k Eucharistii. Nejde tu o sviatočné sväté Prijímanie, ale ide o trvalé prijatie Christa ako Pána a Spasiteľa. Christos v Eucharistii nie je cukrik, ktorý môžem ocumlať a potom ho na čas „odložiť“, lebo „nemáme na Neho chuť.“

Ide o náš stály, každodenný životodarný Chlieb! V pôvodnom gréckom originále Pater imon (Otče náš) totiž vyznávame: „Tón artón imón tón epiúsiou...“ - teda správny preklad by mal byť: **„Chlieb náš nadpodstatný** („epi“ znamená nad a „usia“ je podstata) - teda vlastne v skutočnosti nebeský (uranon) chlieb si žiadame každodenne prijímať. Takýto Chlieb pre večný život nám daj náš nebeský Otče! Ak chceme v tomto svete zažiť aspoň minimum možnej skutočnej radosti duše, držíme sa Isusových slov: **„Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba (svoje ja, svoje EGO), vezme svoj kríž a nasleduje ma“** (Mk 8, 34). Boh totiž dáva svojho Ducha tým, ktorí Ho poslúchajú a milujú: **„Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo“** (Jn 14, 23). A Boží Duch a Jeho neoceniteľné sväté dary sú úžasnou odmenou, naozaj nevyčísliteľnou hodnotou za naše každodenné sebazapieranie a neustále premáhanie sa!

Bože, daj mi silu, daj mi vôľu, daj mi chcenie, daj mi schopnosť, daj mi výdrž, daj mi radosť z toho, aby som Ťa úprimne miloval a podľa toho skutočne aj žil a konal. Amen!

-SHB-

O TRPEZLIVOSTI

Ak sa u nás pritrafí radosť, budeme predpokladať, že nie je ďaleko od nás zármutok; a ak prišlo k nám súženie, budeme očakávať priblíženie k nám radosti. Vezmeme ako príklad plaviacich sa po mori. Keď sa na nich dvíha silný vietor a búrka, nestrácajú nádej na svoju záchranu, ale protivia sa vlnám, očakávajú tiché počasie. A keď nastane ticho, očakávajú búrku: a preto sú vždy bdeli, aby keď začne fúkať vietor, nezastihol ich nepripravenými a neuvrhol do mora. **(Sv. Efrém Sýrsky)**

Nič natoľko nemôže rozveseliť zaťaženého a sklúčeného súžením srdca ako spomienka na Boha. **(Sv. Izdor Pelusiotský)**

Modlitba v dejinách Izraela (I)

Najtrvalejším prvkom v modlitbách Starého Zákona je bezpochyby ich priamy vzťah k udalostiam: človek sa modlí vychádzajúc z toho, čo sa stalo, čo sa stáva, a aby sa dačo stalo, aby Boh dal Zemi spásu. Teda obsah modlitby Izraela situuje túto modlitbu do dejín. „**Volaj ku mne a odpoviem ti, oznámim ti veľké a neprístupné veci**“ (Jer 33, 3). A zas sväté dejiny sú poznačené modlitbou. Bije do očí zistenie, koľko významných chvíľ týchto dejín je poznačených modlitbou tých prostredníkov celého ľudu, ktorí sa opierajú o poznanie Božieho zámeru, aby vymodlili Boží zásah do prítomnej chvíle.

Modlitba je nám v Svätom Písme podávaná ako niečo, čo má moc nad všetkým, nad čím má moc sám Boh. V modlitbe sa človek vďaka milosti stáva činiteľom, je mu dovolené mať podiel na príčinnosti. Modlitba je prostriedok, ktorý nám dal Boh, aby sme Ho naklonili k chceniu toho, čo chceme my. Zároveň musí byť aj prostriedkom, ktorým Ho prosíme, aby nás priviedol k chceniu toho, čo chce On. „**Buď vôľa Tvoja**“ (Mt 6,10).

Boh v Starom Zákone urobil so svojím ľuďom zmluvu slov i udalostí, počúvania Jeho hlasu i odpovede naň. Prvé kapitoly Knihy pôvodu (Genesis, 1 Mjž) opisujú Ábela, ktorý obetuje Bohu z prvotín svojich oviec (porov. 1 Mjž 4,4) a Enóša, ktorý vzýva Boha (porov. 1 Mjž 4,26). Noe prináša obeť milému Bohu, Boh ho požehnáva a uzaviera s ním zmluvu, ktorej znakom je dúha (porov. 1 Mjž 9,17).

Takúto formu modlitby prežíva veľa spravodlivých vo všetkých náboženstvách. Abrahám, aby poslúchol Boha, ktorý ho povoláva (1 Mjž 12,4), odchádza zo svojej zeme a na ceste po každej etape stavia Pánovi oltár. Pri dubine Mamrého prijíma v stane tajomného hostá (1 Mjž 18, 1-5), a keď sa mu zdá, že Boh už nepamätá na svoje prisľuby, žaluje sa Mu. Patriarcha, muž viery, kráča v prítomnosti Boha a s dôverou prosí za ľudí (1 Mjž 18,16n). Boh ho potom žiada, aby obetoval syna Izáka, Abrahám ho poslúcha, ale Boh vo svojej láskavosti to nedopustí a Izáka zachraňuje (Viganò, 1998).

Izraeliti nehovorili len k nejakému bohu, ktorý by sa definoval sám osebe ako konečný či nekonečný, ale k Bohu Zmluvy, t. j. k takému Bohu, ktorý seba určil svojim vzťahom k Izraelu. Sú rôzne pokusy definovať modlitbu. Najčastejšie sa definuje ako rozhovor s Bohom. Táto charakteristika je však príliš neurčitá, pokiaľ nezohľadňujeme jej „činnostný“ význam. V modlitbe vidíme častejšie komunikáciu spoločenstva človeka s Bohom. Skôr ako prístupíme k modlitbe, vchádza s nami Boh do spoločenstva (počiatkom je tu nie naše, ale Jeho Slovo). Ako uvádza von Allmen (1987, s. 145), definície modlitby nie sú nesprávne, „chybujú v tom, že umelo spájajú modlitbu so spásou udelenou Bohom, pokiaľ z nej nerobia prirodzenú odpoveď“. Ale práve Biblia nevenuje prirodzeným odpovediam vôbec žiadnu pozornosť, okrem miest, kde s nimi bojuje (Jn 3,6; 1Kor 1,17 – 2,16). Naproti tomu, Biblia uisťuje, že Boh chce, aby sa Jeho ľud modlil určitým spôsobom, či už ide o formu (Žaltár je zbierkou izraelských modlitieb), alebo hlavne o hĺbku modlitby (Iz 29,13; Am 5,24). Hospodin podľa von Allmena (tamže, s. 145) „nenačúva akejkolvek modlitbe ani komukolvek. Nie je teda možno hovoriť k Hospodinovi tak, ako by sa hovorilo k akémukolvek bohu“.

Nad všetkými ostatnými postavami Starého Zákona v modlitbe vynikal Mojžiš. Jeho modlitba je typom orodujúcej modlitby, ohlasuje Isusovu modlitbu. Boh práve so zreteľom na

neho zachraňuje ľud (2 Mjž 33,17), od ktorého sa Mojžiš skutočne odlišuje (2 Mjž 32,10; 33,16). Táto jeho modlitba je dramatická (2 Mjž 32,32); jej argumenty sa držia schémy každej úprimnej prosby – odvoláva sa na Božiu lásku: „**Ber ohľad na to, že tento národ je Tvojím ľudom**“ (2 Mjž 33,13; porov. 2 Mjž 32,11; 4 Mjž 11,12) – odvolávanie sa na Jeho spravodlivosť a vernosť: „**Prečo vzplanul Tvoj hnev, Hospodine, proti Tvojmu ľudu, ktorý si veľkou silou a mocnou rukou vyviedol z Egyptskej krajiny? Prečo by mali Egyptania hovoriť: Vyviedol ich so zlým úmyslom, aby ich pobil na vrchoch a vničil z povrchu zeme. Obráť svoj prudký hnev a milostivo zmeň zlo, ktoré si chystal proti svojmu ľudu... Potom Hospodin milostivo zmenil zlo, ktoré zamýšľal učiniť svojmu ľudu**“ (2 Mjž 32, 11-12, 14).

Mojžiša Boh pri horiacom kríku povoláva a posielajú zachrániť ľud. Mojžiš sa najprv zdráha, uvádza námietky a kladie otázky (čiže modlí sa). Boh na jeho otázky odpovedá a zjavuje mu svoje meno: „**SOM, KTORÝ SOM**“ (2 Mjž 13, 14). Mojžiš často vystupuje na vrch, aby sa zhováral s Bohom. Boh o tom hovorí: „Zhováram sa s ním zoči-voči a vo videní, nie v záhadách môže uzrieť podobu Hospodinovu“ (4 Mjž 12, 8). Neprosí za seba, ale za ľud. V určitej chvíli, ktorá rozhoduje o živote a smrti jeho národa, stojí na vrchu s vystretými ramenami a modlí sa, zatiaľ čo ľud bojuje. Jeho modlitba vyprosuje víťazstvo nad Amelekitmi (porov. 2 Mjž 17, 8-16) (Rops, 1991).

Dielo Mojžiša ako zákonodarcu tiež vyviera z modlitby, a to z modlitby väčšmi kontemplatívnej, ktorá toto dielo pretvára kvôli dobru iného (2 Mjž 34,29-35).

Jeremiáš je v Starom Zákone ďalším mužom modlitby. Tradícia sa na neho pozerá ako na toho, ktorý sa mnoho modlí za ľud. Úloha orodovníka predpokladá určité jasné vedomie a zároveň i vzťah medzi jednotlivcom a spoločenstvom. Práve toto vedomie tvorí bohatstvo Jeremiášovej modlitby, ktorá je na mnohých miestach podobná Mojžišovej modlitbe. Aj Ezdráš a Nehemiáš sa tiež modlia za seba i za iných (Ezd 9,6-15) (Dufour, 2003)...
(Pokračovanie)

**PhDr. PaedDr. Ladislav Moravík, DiS.
VŠZaSP sv. Alžbety, Bratislava**

Použitá literatúra:

- ALLMEN, J.-J. et al. Biblický slovník. Praha : AQ, 1987. 360 s.
- DUFOUR, L. X. et al. Slovník biblickej teológie. Trnava : Dobrá kniha, 2003. 1094 s. ISBN 80-7141-414 X.
- KIŠŠ, I. Etická čítanka pre mládež. Liptovský Mikuláš : Tranoscius, 2010. 175 s. ISBN 978-80-7140-327-2.
- KOVÁČIKOVÁ, M. Náboženské obrady. In Lutherus. ISSN 2644-6138, roč. I., č. 17 – 6. november 2019, s. 7.
- LIPPERT, P. Človek Jób hovorí s Bohom. Bratislava : Vydavateľstvo LÚČ, 2002. 180 s. ISBN 80-7114-374-X.
- ROPS, D. Biblia a jej ľud. Trnava : Dobrá kniha, 1991. 361 s. ISBN 0-919865-64-X.
- VIGANÒ, A. La preghiera. Torino : Editrice Elle Di Ci Leumann, 1998. 37 s. ISBN 978-88-89746-17-2.

Šport

Keď sa povie slovo „šport“, mnohí z nás si predstavia nejakú obľúbenú pohybovú aktivitu, ktorá vyplní dôležité miesto v našom živote. Nájdu sa aj takí, ktorým šport veľmi nevonía a pohyb, ktorý pravidelne vykonávajú, je iba klikanie a krúženie myšou celé dni. Životný štýl dnešnej spoločnosti nám prináša mnoho problémov a jedným z nich je aj obezita a celkové choroby tela a aj duše, psychiky. Preto je asi aj téma šport a celkový pohyb v dnešnej dobe tak často omieľaný termín.

Čo sa zmenilo v spôsobe života ľudí v posledných storočiach? Túto zmenu môžeme pozorovať už od čias renesancie a humanizmu, kedy začína obdobie postupného vzdalovania sa od Boha. Na prvé miesto sa dostáva človek, jednotlivec a kladie sa prehnaný dôraz na jeho potreby. Racionalizmus, senzualizmus a individualizmus, to sú tri princípy tohto smeru, ktoré zaručujú radostný materialistický život. „Oslobodenie myslenia“, dôraz na racionálne zmyšľanie, rozvoj vedy a techniky sú faktory, ktoré ľudstvo ovplyvňujú až do dnes. Hlavne v poslednom období prudký vývoj technológií rozšíril obzory v bádani a skú-

maní, no priamoúmerne tak vytvoril nové etické a spoločenské problémy. Rôzne objavy nám na prvý pohľad priniesli zjednodušenie a „skvalitnenie“ ľudského života, no pritom zapríčinili nový spôsob života, konzumný, kde sa človek stáva spotrebiteľom, otrokom.

Čo sa týka našej problematiky, fyzická práca, ktorá v dnešnej dobe dost' absentuje, bola v minulosti samozrejmosťou. Ľudia sa ráno zobudili, išli na pole a pracovali tam až do západu slnka. Samozrejme, aj dnes ľudia pracujú a poniektorí vstávajú skôr než ráno, lenže druh práce, ktorý vykonávajú, je mnohokrát statický s minimálnou potrebou vykonávania pohybu. Preto šport ako náhrada fyzickej činnosti a námahy je potrebnou a neoddeliteľnou súčasťou dnešného zdravého človeka.

Športovať môže človek rôzne. Výhoda terajšku je tá, že máme na výber z množstva športov, ktoré nás nie len zdravotne obohacujú, ale sú aj naším odreagovaním, koníčkom či dokonca životným štýlom. Dokonca má aj skrášľovacie účinky, ako sú chudnutie a tvarovanie postavy. **„Žiť zdravo“ je možno otrepaná fráza, ale zdravie, ktoré nám daroval Boh, máme len jedno a je len na nás, ako s ním naložíme.**

Jerej Viktor Čabiňak

DUCHOVNÉ STRETNUTIE V LADOMIROVEJ

V druhú pôstnu nedeľu, ktorá je zasvätená pamiatke sv. Gregora Palamu, sa konať v chráme sv. archanjela Michala v Ladomirovej duchovné stretnutie venované ladomirovskému mništvu a o. archimandritovi Sávvu (Struve). Všetko začalo večerňou, ktorú slúžil miestny duchovný prot. Mgr. Pavol Kačmár. Po nej nasledovali príspevky hostí, ktorí prijali pozvanie od Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku- SYNDESMOS, ktoré bolo iniciátorom tejto akcie. Veriacim sa prihovoril prot. Mgr. Peter Savčak, PhD. z Varadky, ktorý sa venoval vo svojom príspevku Liturgii sv. apoštola Jakuba a v ladomirovskom vydaní. Po ňom nasledoval príspevok duchovného správcu z Medvedieho prot. Mgr. Mariána Derca. Práve otec Marián nás všetkých voviedol do zákutí života otca Sávvu a spomienok, ktoré žijú dodnes v rusínskom národe, spomienok na tohto zbožného človeka, ktorý žil, pracoval a modlil sa v monastieri v Ladomirovej.

Posledným hosťom bol dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove duchovný správca v Spišskej Novej Vsi prot. doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD. O. Štefan poznamenal, aký veľký význam má v Pravoslávnej cirkvi monastieri a ako pozitívne môže vplývať na veriaci ľud. Na záver vystúpení sa hosťom, ale aj všetkým, ktorí prišli na toto stretnutie, poďakoval prezident Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS Alexander Hričko, ktorý zároveň vyjadril želanie, aby sa takéto duchovné stretnutia organizovali aj v budúcnosti.

Na samotný záver sa slúžila panychída na hrobe archimandritu Sávvu (Struve). „**Stretnutie sme sa tu pre to, lebo je nám v chráme dobre. Som veľmi rád, že táto dnešná beseda bola práve v ladomirovskom chráme. Tento chrám je nasiaknutý modlitbou ľudí plných Božej blahodate, ktorú všetci my potrebujeme. Zišli sme sa tu aj preto, aby sme našli nejaké nové východiská, čo nám môže priniesť misia ladomirovských mníchov do budúcnosti. Svet ide ďalej, ale ich odkaz je živý. Som veľmi rád, že sa takéto akcie konajú**“, povedal jerej Mgr. Mikuláš Pružinský, ktorý sa taktiež zúčastnil na našom

stretnutí aj so svojou rodinkou. „Je veľmi dobré, že sa pravoslávni veriaci stretávajú, že sa stretávajú ľudia rôznych generácií, a tým pádom sa Cirkev približuje k ľuďom. Cirkev je živý organizmus, vďaka ktorému môže človek žiť duchovným životom“, dodal na záver prezident BPM Alexander Hričko.

Vedenie Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku- SYNDESMOS

Posviacka nového kríža pred chrámom vo Vagrinci

27. marca 2022 – v tretiu nedeľu Veľkého pôstu (Krestopoklonnú) – pred chrámom Pokróva Presvätyja Bohoródcy v obci Vagrinec miestny duchovný správca mitr. prot. Miroslav Babej vykonal posvätenie nového kríža.

V kázni počas sv. Liturgie o. Miroslav pripomenul prítomným slová Iisusa Christa, ktoré povedal kedysi zástupu ľudí i svojim apoštolom: „**Kto chce ísť za mnou, nech zaprie seba samého, vezme svoj kríž a nasleduje ma!**“ (Mk 8, 34).

„Bez toho, aby sme oluovali svoje skutky – hriechy a zlé slová, čo sme vyslovili, nie je možné nasledovať Christa. V živote nastávajú rôzne situácie. Diabol sa nás snaží všemožne pokúšať, aby nás vzdialil a odlúčil od Boha. Podsúva nám závistlivé a posmievačné myšlienky, aby sme posudzovali a odsudzovali svojich blížnych, lebo oveľa ľahšie je všimnúť si

chyby iných, ako postrehnúť tie svoje. Drahí moji, na sv. Liturgii vopred posvätených Darov, ktorá sa slúži vo Veľkom pôste, prosíme Boha, aby nám dal silu vidieť svoje hriechy a znenávidieť ich. Pokiaľ dýchame, vždy môžeme napraviť svoj život, mali by sme preto využiť čas, ktorý nám bol daný,“ povedal v kázni o. Miroslav a zaželal veriacim veľa duševných i telesných síl do ostatných dní tohtoročného Veľkého pôstu.

Po skončení sv. Liturgie vykonal o. Miroslav pred chrámom posvätenie kríža. Po jeho skončení sa poďakoval rodine Bartkových z Vagrince, ktorá kríž podarovala a osobitne

jednému z jej členov Dušanovi Bartkovi za jeho zhotovenie. Podakoval sa tiež rodákovi z Vagrince ikonopiscovi Vasilovi Lakatovi, ktorý zhotovil pre kríž Raspjatie.

Pri vagrineckom kríži sa zastavujú nielen veriaci, ktorí prichádzajú do chrámu, ale i turisti putujúci regiónom pod Duklou, ktorí sa pri chráme fotografujú pre jeho netypickú architekúru.

Každoročne sa pri kríži a v chráme zastavujú i účastníci púte zo Stropkova do Ladomirovej, ktorú organizuje Syndesmos – Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku pri príležitosti sviatku Usiknovénija.

Veriaci PCO vo Vagrinci

Duchovná pomoc utečencom z Ukrajiny v Michalovciach

Michalovsko-košická pravoslávna eparchia v Michalovciach prijala ponuku ekumenického spoločenstva mesta Michalovce a zapojila sa do aktivity poskytovania duchovnej pomoci utečencom z Ukrajiny v stanovom mestečku pri mestskej športovej hale. V jednom zo stanov je vytvorená kaplnka, v

ktorej sa podľa dohodnutého harmonogramu striedajú zainteresované cirkvi a cirkevné spoločenstvá a snažia sa tak poskytnúť svoje služby každému, kto má o to záujem.

MKPE v Michalovciach

Očistenie svedomia

Počúvaj hlas svedomia. Kto súdi blížneho a hnevá sa na svojho brata, pohŕda ním a nepovažuje ho za nič alebo s hnevom učí alebo ho hanobí pred kýmkoľvek, ten je cudzí milosrdenstvu. **(Abba Izaiáš)**

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Sviatok sv. Savvu Srbského na Podvorí Srbskej pravoslávnej cirkvi.

27. 1. sme slávilí sviatok sv. Savvu Srbského. Archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi v Moskve, slúžil na srbskom Podvorí slávnostnú božskú Liturgiu, ktorú viedol Jeho Preosvietenosť Antonij, biskup moravičský, predstaviteľ Srbskej pravoslávnej cirkvi pri

moskovskom patriarchom prestole i celej Rusi. Spolu s nimi slúžili aj prot. Daniil Andrejuk, predstaviteľ Americkej pravoslávnej cirkvi pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi v Moskve, prot. Andrej Tkáčov, archimandrita Alexander /Kotov/, sekretár Podvororia Srbskej pravoslávnej cirkvi pri moskovskom patriarchom prestole v Moskve, tajomník podvororia Srbskej pravoslávnej cirkvi, prot. Georgij Joyce, tajomník chicagskej eparchie.

Na bohoslužbe bol prítomný aj veľvyslanec Bosny a Hercegoviny v Ruskej federácii Želko Samardžia.

Deň intronizácie Jeho Svätosti Kirilla, patriarchu moskovského a celej Rusi

1. 2., v deň intronizácie Jeho Svätosti Kirilla, patriarchu moskovského a celej Rusi, sv. Liturgiu na našom Podvorí slúžil archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte v Moskve, spolu s miestnym duchovenstvom.

**Jeromonach Alexander (Haluška),
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku v Moskve**

65 rokov kňazskej služby

Dožiť sa 65 rokov života predstavuje u väčšiny ľudí udalosť, kedy si už človek po celoživotnej práci plným priehrštím užíva zaslúžilý odpočinok.

No dožiť sa 65 rokov kňazskej služby, a ešte stále spolu slúžiť pri oltári na sv. Liturgii v nedeľu čo nedeľu, ak je situácia a zdravie prajné, to naozaj nie je bežné. Áno, nie je to bežné, je to priam vzácné.

Takým vzácnym je pre nás náš otec, dedko, pradedko, **mitr. prot. Ján Choma**, ktorý sa dňa 10. marca 2022 dožil takéhoto nezvyčajného jubilea.

V osobe nášho otca, dedka a pradedka sa snúbi rodinná spolupatričnosť, láska, súdržnosť a morálny kredit kresťanskej rodiny. Náš otec nie iba káže, ako by bolo treba žiť, náš otec celý život svojimi činmi vierohodne ukázal a ukazuje, ako to má byť. Ukázal a ukazuje, aká má byť, aká by mala byť rodina postavená na kresťanských základoch. Čo káže, to aj žije. Je príkladom naozaj nasledovaniahodným, veď je najstarším žijúcim a ešte stále aj spolu slúžiacim pri oltári na sv. Liturgii.

V osobe jubilanta mitr. prot. Jána Chomu, ktorý bol za neochvejnú a záslužnú dušpastiersku činnosť v Pravoslávnej cirkvi vyznamenaný hodnosťou protopjereja, sa snúbi neprestajná oddanosť Božiemu volaniu, jeho načúvaniu deň čo deň v podobe presvedčenej a oddanej pastierskej služby vovinicí Christovej. Otec Ján Choma bol vyznamenaný aj právom nosenia dvoch krížov, zlatého kríža s ozdobami a právom nosenia mitry. Od r. 2013, pri príležitosti návštevy konštantínopolského patriarchu Bartolomeja v košickom katedrálom chráme, je nositeľom kríža a vyznamenaný za zásluhy pre michalovsko-košickú eparchiu, súčasne sa stal aj protopresbyterom konštantínopolského patriaršieho trónu.

Jubilant mitr. prot. Ján Choma počas svojej 65 ročnej dušpastierskej činnosti stihol nemálo. Po ukončení vysokoškolského štúdia v Prešove v roku 1956 na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte pôsobil najprv ako katechéta na vakantných obciach v mi-

chalovskej eparchii. Sviatosť kňazstva prijal z rúk preosvieteného vладыku Metoda (Millého). Od roku 1957 do roku 1971 pôsobil v cirkevnej obci Hažín. Od roku 1971 pracoval ako predseda misijného odboru a ekonóm ER Pravoslávnej cirkvi v Michalovciach, pracoval aj aktívne ako člen Československého červeného kríža. V rokoch 1978-1994 bol riaditeľom michalovskej eparchie. Po prelomovom roku 1989 sa zaslúžil o čo najadekvátnejšie vyrovnanie majetkovo-právnych záležitostí v rámci celej eparchie. Má zásluhu na získaní pozemkov na výstavbu súčasného katedrálneho chrámu v Michalovciach, ako aj budovy terajšieho biskupského úradu taktiež v Michalovciach.

Ako vtedajší riaditeľ v deväťdesiatych rokoch minulého storočia nechýbal na žiadnom zasadaní týkajúcom sa získania pozemkov na novovybudované pravoslávne chrámy. Počas jeho činnosti ako riaditeľa ER sa v michalovskej eparchii postavilo 16 nových chrámov a dostavalo sa 6 chrámov, ktoré boli už rozostavané. To, že sa chrámy v tých rokoch postavili, fungujú a prevádzkujú dodnes, nebola náhoda. Bol to priam zázrak, hnaný Božou vôľou a silou, keď Pravoslávna cirkev ako bájnny vták Phoenix vstala z popola a kráčala, existovala naďalej. Zázrak hnaný vierou, silou a múdrosťou Hospodínovou, vnuknutou aj do odhodlania nášho jubilanta v neposlednej miere aj podpory celej jeho rodiny, ktorá mu aktívne v jeho presvedčení pomáhala. Lebo fungujúca, prosperujúca rodina je základom kresťanského života čoho zástancom otec Choma v jednote s Cirkvou stále bol, je a bude.

Po dosiahnutí dôchodkového veku ako uvedomelý, skúsený duchovný, prenechajúc miesto mladším, z postu riaditeľa odišiel, no pôsobil ako duchovný naďalej v cirkevnej obci v Bežovciach. Ani tu však nezaložil ruky do lona, ale s aktívnou pomocou veriacich a rodiny dostaval a sprevádzkoval rozostavaný chrám a stavbu fary v tejto cirkevnej obci takmer dokončil.

V súčasnosti žije v plnom zdraví zaslúžilým, pokročilým, vymodleným obdobím jesene svojho aktívneho života po boku svojej najväčšej pozemskej pomocnice manželky, našej babičky Aničky, 65 rokov spoločného manželského života od 2. marca 1957. Matuška Anna, ktorá ho v dobrom aj v zlom, v rokoch krušných, ťažkých, šťastných aj veselých, v rokoch strádania, nádeje aj neútechy podporovala každým dňom. V modlitbách, ale aj tým, že neraz sprevádzala a kantorovala sv. Liturgiu slúženú svojím manželom, otcom Jánom.

Nech sú ich zbožné priania, velebenia a modlitby na slávu Božiu vyslyšané. Nech ich milosť Božia sprevádza každým dňom tak ako doteraz.

Ďakujeme deduško, ďakujeme rodičia!

Ďakujeme, otče mitr. prot. Ján Choma, za všetku snahu, ktorú ste počas svojho pozemského dušpastierskeho života vynaložili na slávu Pravoslávnej cirkvi na Slovensku.

Prajeme Vám ešte pevné zdravie, veľa Božej milosti, na mnohaja i blahaja lita. Živite.

Vaše deti, Vaša rodina a celá pravoslávna cirkevná obec

Blahoželanie k 90. narodeninám

Dňa 23.4.2022 sa krásnych Bohom požehnaných 90 rokov dožíva sestra v Christu **Helena Bissová** z Pravoslávnej cirkevnej obce v Údole.

Sestre Helene chrám Boží od detstva prirástol k srdcu, lebo bola vedená v láske k trojjedinému Bohu, zbožnej úcte k Presvätej Bohorodičke a svoju lásku k domu Božiemu prechováva dodnes.

Vernosť svätému pravoslávniu preukazovala okrem iného aj aktívnou pomocou pri budovaní nového chrámu v obci, finančnými darmi a dobrými radami. Spolu s ostatnými veriacimi sa podieľala na skrášľovaní, výzdobe a úprave chrámu. Za všetko, čo v živote prežila, vďačí Hospodu Bohu.

Milá sestra Helena, touto cestou Vám vyprosujeme od Voskresšaho Hospoda nášho Isusa Christa veľa zdravia, hojnosť Božej lásky, aby Váš život plynul pokojne a šťastne a zároveň vyprosujeme Božie požehnanie aj pre Vašu rodinu, aby sa ešte dlhé roky mohli radovať z Vašej prítomnosti a materskej lásky.

Nech Vás Hospod' Boh chráni a obdarí svojou nekonečnou milosťou.

Na mnohaja i blahaja lita!

Prot. Mgr. Vasyl Rusanyuk a pravoslávni veriaci obce Údol

Posmrtná spomienka

Dňa 24.2.2022 vo veku 90 rokov odovzdal svoju nesmrteľnú dušu Hospodu Bohu brat v Christu **Michal Chudina** zo Zbudskej Belej.

Bol vzorným kurátorom, cerkovníkom, ktorý nechýbal na bohoslužbách a pomáhal pri rôznych úkonoch. Dennodenne zvonil na slávu Božiu. O tom hovoril aj správca cirkevnej obce: „*Prial by som si, keby sa ešte narodil takýto človek, ako bol on.*“ Treba ešte pripomenúť, že spolu so svojou manželkou Helenkou prežili krásnych 63 rokov manželstva, v dobrom aj v zlom, čo dnes je skutočnou raritou.

Pohreb sa uskutočnil v chráme za prítomnosti mitr. prot Sergeja Cupera, prot. Petra Bačovčina, prot. Vasile Schirtu a veľkého počtu veriacich, ktorí sa prišli s ním rozlúčiť. Všetci budeme na neho s láskou v modlitbách spomínať, aby Boh mu udelil *misto upokojenija, idiže niš' bolizň, ni pečal', ni vozdychanije, no žizň bezkonečnaja.*

Vičnaja jemu pamjat'!

Správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Zbudskej Belej a veriaci

OBSAH - ОГЛАВЛЕНИЕ

POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKÝCH KRAJINÁCH A NA SLOVENSKU - PASCHA CHRISTOVA 2022.....	3
Lazárova sobota - vzkriesenie spravodlivého Lazára (Protodiakon Ján Husár).....	6
Slovo na Kvetnú nedeľu (-SHB-).....	8
Spásnosné utrpenie Christa (Dr. Jeannie Constantinou).....	10
Slovo na Veľký piatok (Jerej Viktor Čabiňak).....	13
Poučné slovo na Veľký piatok (Protodiakon Ján Husár).....	15
Starodávna kázeň na svätú a Veľkú sobotu (Neznámy autor).....	18
Slovo k Christovmu Vzkrieseniu (-SHB-).....	19
Світле Христове Воскресеніє (Прот. Йосиф Балберчак).....	21
Kázeň na Christovo Vzkriesenie (Jerej Milan Petrisko).....	22
Medzi Nebom a Zemou (IX) (Jerej Ján Pilko).....	24
Myšlienky niektorých otcov Cirkvi o pokání (4) (Prot. Peter Kormaník).....	25
Pokánie čítate a verte v Evanjelium (II) (-SHB-).....	28
Modlitba v dejinách Izraela (I) (PhDr. PaedDr. Ladislav Moravík, DiS.).....	32
Šport (Jerej Viktor Čabiňak).....	34
Zo života prešovskej eparchie.....	35
Zo života michalovsko-košickej eparchie.....	37
Zo Zastupiteľstva.....	38
Blahoželanie.....	39
Posmrtná spomienka.....	41

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spolpatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zázajdy, tábory a pod.) sú spolpatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

Ikona Christovho Vzkriesenia

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

4
22

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Ročník LXVIII/2022
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyľ Kuzmyk

Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +**

poštovné 6,- €, polročný príspevok pre

jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**

BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.